کۆمەڵگە وەک دیمەنی دونیایەک لە عەنتیکەخوازیی (Absurdism)

..... هەندرێن .....

هەر کەسێک، کە لە خۆیاڵاندن یان گرێی حیزبیی یان جەهلی رواڵەتی زانین هەڵنەدێرا بێت، تێدەگات یان هەرنا هەستدەکات، ئەو دیمەنی رووداوانەی کە دوو سێ رۆژە، هەرچەندە ئەو دیمەنی رووداوانە زنجیرەیەکن لەو شانۆگەرییە عەنتیکەخوازییەی کۆمەڵگەی کوردی کە لە هەناوی بازاڕاندنەوە لە دایکبوون، لە شاشەکانی تیڤیی و واقیعی کۆمەڵگەی کوردیدا دەیانیبین، دۆخەکە لە عەنتیکەخوازیی (ئەبسوردیزم)

مەبەست لە عەنتیکەخوازیی تشتێکی ناماقوڵ، ناعەقڵانیی، نەشیاوە، واتە لە تێگەشیتن بەدەرە.

بە ئەوەی دیوە نادیار و نەبینراوەکەی ئەو دیمەن و واقیعە عەنتیکەخوازییەی کە بە دەم هەڵای خۆنیشاندانی مووچەوە روودەدەن ببینی، گەرەکە مەودایەک لەو دونیایە عەنتیکەخوازییە وەربگریت.

تۆ سەرنج بدە، کۆکردنەوەی ئەو دیمەنانەی کە لەو یەک دوو رۆژەدا روودەدەن، عەقڵ ناتوانێت بە یەکتریانەوە ببەستێتەوە: لە لایەک لە سلێمانی خۆنیشاندانی مامۆستایانە بۆ داوای مووچە، بەڵام خۆنیشاندان، بە نوێژی بە کۆمەڵیی خەتم دەبێ، کە ئەو دیمەنە دەکرێ بە نوێژە بۆ مووچە پێناسەی بکەین، بەو مانایەی لە دەرزەماندا خەڵک لە زستاندا کە باران نەدەباری، نوێژە بەبارانیەیان دەکرد.

لە لایەکی ترەوە بە دەم ئەو هەڵایەوە، لقی پارتی و نوێنەرەکانیان چەک و تفقیان بەستاوە، بە لێکدانەوەی ژیربێژیی، تا رووبەڕووی ئەگەری هێرشی خۆنیشاندەران ببنەوە بۆ سەر بارەگەکەیان، کە ئەمەش مانای ئەوەیە، تشتێک بە ناوی یەک حکومەت و یەک کۆمەڵگە لە گۆڕێدا نییە، بەڵکە دونیایەکی عەنتیکە لە کۆمەڵێک بوونەوەرگەل هەن.

لەوەش خۆشتر، لەملاوە لە کاتێکدا کە یەکێتیی و گۆڕان دەستەڵاتدارن لە سلێمانی، کەچی مێدیا و پەرلەمانتارە کارکەنارەکانیان بوونەتە رێبەر و هاندەری خۆنیشاندەران و ئەنجامندانی خۆنیشاندانیش بە بە تەشەقەڵەیە، بە سەرکەوتنی سلێمانی و دەڤەرەکانیی و یەکێتیی دەبینن!

لە لایەکی ترەوە، گوایە وەزیری پیشمەرگە، گۆڕانە، کەچی کاکە هەمنی پێشمەرگەی سەر بە گۆڕان بە هۆی رەخنەگرتن و هاوسۆزی باشکردنی مووچەی پێشمەرگە و مووچەخۆران، لە لایەن ئاسایشی پارتییەوە ئەتک

دەکرێت. لەوەش گەڕێ تر وەک گۆڕان و گۆڕانخواز وەزیری پێشمەرگە هی تر بێت، کەچی وا رەفتار بکەیت، وەک ئەوەی بەرهەڵستکار بیت.
دەی لەوەش بترازن□، ب□ دەم ئەو دیمەنە عەنتیکانەوە، لەسەر چیای کۆڕەکدا بە ئامادەبوونی کۆمەڵێک ئەکادیمیی، نووسەر، موفەکیری کوردستانیی، "دیداری هزری نەتەوایەتی"، ب□□□و د□چێت.
هەر بە دەم ئەو دیمەنانەوە، لە کاتێکدا کۆمەڵگە بە دەم هات و هاواری گرتنەوەی موسڵ و ئەگەری گەڕانەوە و نەگەڕانەوەی "ناوچە جێناکۆکەکان"، لە ئەگەر و نەگەری "سەربەخۆیی کوردستاندا" تێداماوە، کەچی هەر هەمان رۆژ و کات، فڕۆکەکانی تورکیا زگیان بەسەر چیای کۆڕەکەوە دەسوون و بەسەر دەڤەری باڵەکایەتیی و ئامێدی دەڕشێنەوە، کەچی لەو دونیایە عەنتیکەسازییەی ئێمەدا، وەک ئەوەی هیچ لە گۆڕێدا نەبێت.
راستت دەوێت، ئەمەریکا و هاوپەیمانەکانی تاکە بڕیاردەرن لە گرتنەوەی موسڵ و کۆی دۆخی سیاسیی عێراق و کوردستان، ئەوەی کەمێکیش لە کۆلۆنیالیزم تێبگات، دەزانێت کە ئەو دۆخەی کوردستان و عێراق تێیدا دەژین، بە هۆی بێئرادەییەوە، لە زانستی سیاسەتدا پێی دەگوترێت، کۆلۆنیالیزمی نوێ، بەو مانەی کە راستە لە رووکەشدا نوێنەرانی سیاسی عێراق و کوردستان حکومەتی خۆیان بەڕێوە دەبەن، بەڵام راستییەکەی کۆی سیاسەتی ناوەخۆ، دەرەکیی و دۆخی ئابووریی عێراق و کوردستان لە لایەن ئەمەریکا و هاوپەیمانەکانییەوە بەڕێوە دەبردرێن.

لەوەش بترازن□، ل□ملاشەوە گوایە خەڵک گوایە لە بێمووچەیی حەجمانی نەماوە، کەچی جادە، کۆڵان و کون و قوژبنی گوند و بەباو شارەگوندی کوردستان، لە تڕومبێلاندا جمە دێت، مرۆڤ وەک قالۆنچە و خشۆک دەبێ لەبەر بەرەوڵایی لێخوڕانی تڕومبێلان هەڵبێت، تا نەپلیشێیتەوە.
راستت دەوێ، کۆی ئەو دیمەن و رووداوانە، جۆرێکە لە دونیایەکی عەنتیکەخوازیی (ئەبسوردیزم). ئەمەش بەرهەمیی ئ□و پار□ رزان و باڵادەستی نیولیبرالیزمە بوو، کە دوای ٢٠٠٣ بوو بە عەقیدەی کوردی. ئاکامی ئەمەش، کۆی بەها و بوونمانی کرد بە پارەی بە خۆڕا و مووچە و پووچخوازیی (نەهێلیزم).
بەڵێ، کۆمەڵگەیەک کە لە فەقیریی و فەقراتییەوە، لە نەدیی و بدییەوە، لە کەر و هێسترەوە بوو بە خاوەن دادە وەنەوشە و مۆنیکا، خاوەن شهادەی بەلاش و قات و ریباتی گوڵ گوڵیی، مەکینە. تڕومبێل. مووچەی بەخۆڕا، کە ئەو بەربەرییەتییەی مەکینە و تڕومبێل لێرەدا رۆژانە منی هەراسان کردووە. ئەو بە مەکینەبوونە کۆمەڵگەی کرد بە مەکینەیەک لە تڕومبێل و بازاڕی بەرەڵا، ئاکامی دیمەن و دونیا

عەنتیکەخوازیی بەرھەمدەھێنێت.
دواجار. وەک ھەمیشە، ئاکامی ئەو خۆنیشاندانە، لە تۆڕی کۆمەڵایەتیی و زار و زمانی کوردان، دەبێتە سەرکۆنەکردنی ھەولێر کە وەک سلێمانی خۆنیشاندانی نەکرد.
ئەم عەنتیکەخوازییەی کە تێیدا دەژین، دۆخێکی ئەخلاقی بەرھەمھێناوە، کە پێی دەگوترێ داڕمان (decadent)، یان سینیزم (cynicism)، لەم دۆخەدا، ھەموو تشتێک، ئەتکردن، زبڵسالاریی، درۆ، دووڕوویی، بەرەڵایی، بێبەزەیی، تێھەڵدان، جەھلخوازیی، دینداری ساختە، شەقاوەبازیی و عەنتەربازیی، ئەوانیتر تۆ ریزی بکە، لە کن خەڵک و ھێزەکان، دەبن بە ئاسایی.
بۆیە لەم دۆخەدا، عەسکەرتاریی، نامادەنییەدا نووسین، بێجگە لە دڵدانەوە، ھەناسەدانێکی کورت بترازێ، ھیچی تر نییە.

سیاسەتی ھەڵچوو.....کۆمەڵگەی ھەڵچوو!! … محەمەد تەھا حوسێن

ماوەیەکە خەڵك لە ھەرێمی کوردستان لە بارێکی دەروونی زۆر شڵەژاو و ناھاوسەنگ دەیبەنە سەر، لەوانەیە ئەم دۆخە سەختترینی ئەو ھەلومەرجانە بێ کە بە درێژایی 25 ساڵی دوای ڕاپەڕین تێیکەوتبێ.
پێشبینی ئێمە بۆ خۆمان وەك گەل و بۆ رێکخراو و پارتە سیاسیەکان وەك ھەڵسووڕێنەرانی باری ئیداری و سیاسی ھەرێم زۆر لە توانای خۆمان وەك نەتەوەیەکی ناچالاك و لە توانای ئەوانیش وەك حزب و رێکخراوی ناڕێکوپێك زیاتر بوو. ئەگەر تۆ پێشبینی سوپەرمانانە بۆ منداڵەکەت بکەی و پێشتوابێ لە ھیچ دانامێنێ و فڵان کەس و فیسار کەسیش لە ھەموو شتێك سەری دەردەچێ و عاسێ نابێ، ئەوا ھەر کە لە کۆسپێك گیر بوو دووچاری تەریقبوونەوە دەبێ و تۆش دەکەویە بارێکی پڕ لە نائومێدیەوە.
تاکی ئێمە بارێکی گەورەیان خستبووە سەر شانی سیاسیەکان و پێیانوابوو حزب و رێکخراوەکان بوونەوەری تنین ئاسای ئەوتۆن ھەرچی لە ناحەزانمان ھەن دەیانسووتێنن و بۆ خۆشمان ئەو شار و دەوڵەتە ئایدیاڵانە دەسازێنن کە لەوەتەی ھەین بە ئومێدیانەوە دەژین. سیاسەتوان و پارتەکانیشمان ھەر کەسە گوماناوی و ترساوەکەی نێو

هەناوی کۆمەڵگەکەی خۆمان بوون، ئەوان کۆکەرەوەی هێز بوون نەك بەخشندەی هێز و تواناکانی خۆیان، هەر بۆیە وەك پێشبینیان لێدەکرا دەرنەچوون، نەیانتوانی لە دوا فۆڕمی ڕێکخراوەییدا کە حزبە و حزبیش فورموولبەندیەکی مۆدێرنە خۆیان و کۆمەڵگە بە پەروەردەیەکی سیاسی نوێ کە بۆ فۆڕمی نەتەوە بسازێ پەروەردە بکەن.

ئەوان وەك هەر کەسێکی ترساو هێزیان بۆ ئەوە کۆکردەوە تا تەنها خۆیانی پێ بپارێزن نەك نەتەوە و کۆمەڵگە. پەڕینەوە لەبەری هێز و عەشیرەتەوە بۆ بەری نەتەوە، لەبەری تاکە کەسەوە بۆ بەری گروپ و کۆمەڵگە عەقڵێکی بەرهەمهێنی هێزی دەوێ کە توانای دابەشکردنی ئەو هێزەی بەسەر تەواوی جەستەی نەتەوەدا هەبێ. هەر بۆیەش ئێستا ئێمە کەسی بە هێ َزمان زۆرن بەڵام کۆمەڵگەیەکی لاوازمان هەیە، ئەمەش بەڵگەی ئەوەیە کەسەکان توانایان لەبەر نەتەوە بڕیوە و تا ئەو ئاستە دۆشیویانە جەستەیەکی سست و لەڕیان بۆ هێشتۆتەوە.

کێشە ڕیشەییەکانی ئێمە ئەوەندەی دەروونین ئەوەندە سیاسی نین، نەتەوەیەك بەر لەوەی باری سیاسی لەنگ بێ ، باری دەروونی ترازاوە و کەوتۆتە دۆخێکی گوماناوی و پارانۆیی هەم لە خۆیی و هەم لەوانەی دەوروبەری، ئێمە زۆر دەمێکە لە دۆخێکی گوماناویدا دەیبەینە سەر و هەرگیز نەمانتوانیوە ئەم گومانانەمان بە عەقلانی کەین و ڕێکیانخەین تاوەکو بەردەوام لە گومانەوە بەرەو یەقین و ڕاستیەکان هەنگاو بنێین، گومان هیچ کاتێك خاوەنەکەی ناباتە سەر هاوسەنگیەك لێیەوە ڕایەڵەیەکی متمانە وەك پێویستیەکی حەتمی بۆ بەیەکەوە گوزەران هەڵخەین ئەگەر پرۆگرامیزەیان نەکەین و نەیانخەینە چوارچێوەیەکی بەرنامەڕێژکراوەوە، کۆمەڵگەیەك ئەگەر متمانەی کۆمەڵایەتی تیا نەبێ هیچ نیە جگە لە جەستەیەکی گەنیو کە توانای جولەی بەملاو بەولا لەدەستداوە.

گومانی سرووشتی کە تەمەنێکی بەر لە مێژووی لە مرۆڤایەتیدا هەیە، وازی لە ئێمە نەهێناوە و تا هەنووکەش ئەوەندەی لە خۆمان بە گومانین و لە خۆمان دەترسین نیو ئەوەندە لە نەیار و ناحەزانمان ترس و گومانمان نیە. گومان لەوەی ئایا ئێمە تا سەر لەم سەرزەمینە دەمێنینەوە؟، تاسەر وەك هەین دەیبەینە سەر؟ تاسەر ......تاد؟، ئەم گومان و ترسانە نەیانهێشتووە عەقڵ لە بارێکی ئارامدا بیربکاتەوە و ئیش بۆ شێوە ژیانێکی دیکە بکا کە چیدی لە گوماندا نەبین و نەترسین.

مانەوە لەم نائارامیە دەروونیە تاکی ئێمەی خستۆتە بارێکی سایکۆلۆژی هەڵچوونئامێزەوە بواری ئەوەی نەداوە کەف و کوڵی بۆ ساتێك دامرکێتەوە، کۆمەڵگەی ئێمە تا ئێستاش لە دۆخی هەڵچونێکی درێژخایەن دەیباتە سەر، لە هەڵچووندا تاك و ئۆرگان و

دامەزراوەکانی بڕیار دەدەن، بڕیار لە دۆخی هەڵچوون و سۆزاوی هەر بۆ دەمێك دەیحەسێنێتەوە و نایباتە بارێکی سەنگین و هاوسەنگ تاسەر متمانەی بە بڕیارەکانی بێت.
کۆمەڵگەی هەڵچوو کەس و پارت و و ئۆرگانی هەڵچوو دێنێتە ئارا، لە ڕاکردن هەڵچوو، لە هێرش هەڵچوو، لە خۆشی هەڵچوو، لە ناخۆشی هەڵچوو، ئەم هەڵچوونانە هیچیان ئەرێنی نین، لە ئاگایی کەسەکانەوە ناجولێن، زیرەکی هەڵچوون و هاوسەنگیەکەیمان نیە، لەوەتەی هەین لە دۆخی جیاجیای هەڵچوون دەیبەینە سەر، ئەم دۆخە لە رووی دەروونیەوە ئاسایی نیە، ئەو کۆمەڵگەیەی هەمیشە هەڵچوو بێ ، نەپەڕیوەتەوە بەری عەقڵ و هەر لەبەری سۆز و ویژدان ترازاوی ماوەتەوە.
بونیادی سایکۆلۆژی کۆمەڵگەکەمان زۆر لەوە شێواوترە بە تەنها بڕیاری سیاسی و حزبی سیاسی چارەسەر بکرێ، سیاسیەکان رۆشنبیری سایکۆلۆژیان نیە و پەی بە کێشە و گرفتە دەروونیەکانی نەتەوە نابەن، حزبی کوردی دەرمانی کێشەکانی کۆمەڵگەی لا نیە و ئەم خۆ بە هەموو شتزانیە لە خۆگۆڕانێکی پاڵانێیە و جۆرێکە لەو هەوا چوونە کەوڵەی کە توانای درووستکردنی رووداوێکیان نیە و بە شۆکێك یەکسەر لە هەوا بەتاڵ دەبنەوە.
بەرهەمهێنانی هێز بەم شێوە هەڵچوونـاویە نابێ، هێز سەرچاوەکەی ناوەکیە و ئەمە بەڵگەنەویستێکی تەواو زانستیە نەك سیاسی، لە ناوەوە ئەندامەکانی جەستەی کۆمەڵگەی کوردی هیچیان لەگەڵ ئاوازی یەکتر نین و لە دەرەوەی هاڕمۆنیەتی جەستەیەکی ئاساییین، گومان جەستەی کوردی خواردووە و لەوەتەی هەین هەر ئەو گومان و ترسان لەیەکترەیە نەیکردووینەتە هیچ.
لە نیوەی یەکەمی سەدەی بیستەوە جولانەوەی سیاسی کورد خۆی لە فۆڕمی حزبدا بەرجەستە کردووە بەو ئومێدەی ئیدی لەمەولا دەبێ کۆمەڵگەیەکی ڕێکخراو و سەربەخۆ بێنینە ئارا، بەڵام تادێ ئامانجی ئەم بوونەوەرە ناسیاسیەی ناوی حزبە زیاتر لە ملپێکەچکردنی تاك بەرجەستە دەبێ. ئۆرگانی سیاسی ئێمە دەبێ چەندە سەربەرز و شاناز بێ لەو کاتانەی کەسانێك هەمیشە ملی خۆیانیان بۆ کەچ دەکەن؟، ئەمە جگە لە شکستی ڕێکخراوی سیاسی کوردی چیدی نیە کە پێیوابێ ئاستی خۆشەویستی ئەو لە نێو جەماوەردا بە ئاستی ملکەچی ئەوانە بێی.
تابلۆی سیاسی و کۆمەڵایەتی کۆمەڵگەی کوردی ئەم هەرێمەی ئێمە هیچ وێنەیەکی روونی شکۆیێکی روونمان ناداتە دەست، وێنەکان زۆر شێواو دەکەونە بەرچاو، گومانی خەڵك تادێ لەیەکتر زیاتر دەبێ و کەس باوەڕ و متمانەی بە یەکتر نەماوە و وا خەریکە هێواش هێواش بێ کۆمەڵگە ترادیسیۆنیە دابونەریتیەکە دەگەڕێینەوە تاوەکو ترسی خۆمانی پێ لەیەکتر بڕەوێنینەوە و ئەوەندە لەیەکتر نەترسین.

حزبەکان یەکتر لەبەری دژ دەخوێننەوە و هەر یەکە پێیوایە بەردەوام پیلانیان لە دژ دەگەڕێ، هیچیان پێشنیاز و دەستپێشخەری یەکتریان قبوڵ نیە و بە ترس و گومانەوە تەنانەت میوانداری یەکتریش دەکەن.

ئەم دۆخە دۆڕانێکی متمانەی کۆمەڵایەتیە کە (جێلیان رۆتەر) باسی دەکا و ئەگەر هوشیارنەبینەوە لەوانەیە هەرەسمان پێبێنێ، لەبەر یەکهەڵوەشانەوەی شیرازەی کۆمەڵگە لە نەمانی متمانەی کۆمەڵایەتی و ئینجا سیاسیەوە دێتە ئارا.

من کەسێکی رەشبین و نا ئومێد نیم و هەمیشە پێموابووە باڵانسە ترازاوەکان هەروا بە ترازاوی نامێننەوە، بەڵام ئەوەی هیوای لاواز کردووم ئەوەیە ئەم ترازانە با بە عەقڵی خۆمان بێتەوە هاوسەنگی خۆی نەك بە سەرلەنوێ نەخشاندنەوەی هاوکێشەکان کە تا ئێستا ئێمە تیایاندا ژمارەی خوێندراوەی ئەکتیڤ نین.

ئێمە پێویستە لەوە هوشیاربینەوە کە ئەوەی تا ئێستا ناوی کۆمەڵگەی سیاسی و خاوەن هەڵوێستمان لێناوە هەرگیز نەگەیشتۆتە ئەو ئاستەی لە هوشیاری خۆیەوە هەنگاو بنێ، رێکخراو حزبی سیاسی ئیشی ئەوەیە خۆشگوزەرانی و ئاسوودەیی بەرهەم بێنێ نەك رەشبینی و نائومێدی، ئەو دۆخەی ئێستامان کەمترین رووبەری ئاسوودەیی تیا دەبینرێ، زیاترینی نائومێدی گرتوویەتیەوە، گۆڕینی میکانیزمەکان ئەوەندە پێویست نین بەقەدەر ئەوەی گۆڕینی ستراتیژی رووبەڕووبوونەوەی قەیرانەکان گرنگن، شێوازی ژیانی کۆمەڵگەکەمان خوارترین ستایلی ژیانە لە دنیادا، گۆڕینی ئەم ستایلە پێویستی بە گۆڕینی بیرکردنەوە و چوارچێوە مەعریفیەکانی کاری سیاسی و کولتووری و دینی و کۆمەڵایەتیە، ئەمە لەوانەیە بۆ سیاسیەکان زەحمەت بێ، بەڵام ئەستەم نیە، چوون ئەوان لە کۆتاییدا نوێنەری تەنها خۆیان نین بەقەد ئەوەی لەو هەڵوێستەی تیایدا دەژین بوونێکی هەمەکی ئەوتۆن نابێ کەسیانە بیربکەنەوە.

رەنگ و رووناکی و زمانی وێنە …
نووسینی: د. نەزەند بێگیخانی،

زانکۆی بریستل

....هەڵوەستەیەک لەبەردەم هونەری رێبوار سەعیدا: تابلۆی 'پەیامی خۆشەویستی' وەک نموونە ....

ئاوێتەبوونەکی دینامیکیانەی رەنگ و رووناکی، هونەری فیگەر و گێرانەوە، تێکەڵکردنی رەنگی گەرم و زیندوو و رۆشن بە فیگەر و هێماو و سیمبولی کوردی خاسیەتی سەرەکیی تابلۆکانی رێبوار سەعید-ن. فیگەرەکان لە جووڵەی بەردەوامدان، دەفرن، پێیەکان لە زەوی جیا دەبنەوە و لە فەزا هاتوچۆ دەکەن، چاوەکان قووڵ و پەنهان، هاوتای دەستەکان بانگمان دەکەن، هەموو پێکەوە لە فەزایەکی فانتازی و تژی لە هارمۆنی لەگەڵمان دەدوێن.

دەتوانین ئەزموونی رێبوار سەعید بەسەر سێ قۆناغ دابەش بکەین، قۆناغی زێد و سەرەتایی، قۆناغی شاخ و پێشمەرگایەتی لەگەڵ قۆناغی مەنفا (فەرەنسا و بەریتانیا). رێبوار هەر لە منداڵییەوە ئاشنای هونەری دارتاشی و هەڵکەنین و خەلقکردن بووە، لە شت و کەرەستە سادەکان فیگەر و پەیکەر و مۆزایکی دروستکردووە. لەم قۆناغەدا رێبوار سەعید خۆی پێگەیاندووە، ئەو خولقێنەری ناسنامەی هونەرمەندیی خۆیەتی. لە قۆناغی پێشمەرگایەتیدا، رێبوار لەناو سروشتی بێپایان و دژواردا، لەپاڵ خەباتی سەختی رۆژانە، لە نزیکەوە جەنگ و مەرگی بینیوە، بەدەم خوێنی داچۆراو و لاشەی سارد و سری ئەو هاورێ پێشمەرگەیەی کە سەعاتێک پێشتر پێکەوە دانیشتوون و لەگەڵی دواوە و پێکەنیوە بەدەنگ گریاوە، ئەوەندە تەماشای کردووە کە نەک هەر لە نیگا و خەیاڵی دا ماوەتەوە، بەڵکو حەز و ئارەزوو و ئاهەکانیشی تۆمارکردووە و بە گیانی تەحەدداکردنی مەرگ لە تابلۆکانیدا دەیاننەخشێنێ و بەرجەستەیان دەکات. رێبوار سەعید لە هونەردا تەحەددای مەرگ دەکات و ئاهەکان و خەونی ئەوانەش دەردەبرێ کە ژیان فریایان نەکەوت و زوو ئاوابوون. ئەم ئەزموونە واتای بوون و تێگەیشتن لە ناسکی و تەنکیی سنوری نێوان ژیان و مەرگ لە لای هونەرمەند بەهێز دەکات؛ ئەو بە هەستیارییەکی وجودیانە لە شتەکان نزیک دەبێتەوە، بە بەرائەتی منداڵانە ساتەکان دەگرێ و جوانییەکان دەخوێنێتەوە، پارچە ورد و خاشبووەکانی ژیانمان لە ئاوازێکی رەنگداردا کۆدەکاتەوە و وەک نەخشی مۆزایک دەیانکاتە تابلۆ.

دواتر، ئەم دوو قۆناغەی هونەری رێبوار سەعید ئاوێتەی ئەزموونی کۆچ و ئاوارەیی و دابران و تەنیاییەکی دیکە دەبن، ئەزموونی مەنفا و بێگانەبوون. لێرەدا هونەری رێبوار سەعید دەگاتە ئاستێکی دیکەی

زمان و دەربڕین؛ تێکەڵبوونی راستەوخۆشی بە هونەرمەندانی رۆژئاوا و ئەزموونی کار و چالاکیی هاوبەش لەگەڵیان، رێبوار سەعید باڵاتر دەکات و دەیهێنێتە ئاستی هونەرمەندێکی جیهانیی کە سنورەکانی خود و کوردستان دەبڕێ و دەکرێتەوە بەسەر جیهانێکی نوێ، جیهانێک کە گەردوون لە ئامێز دەگرێ. بەڵام لە گەردوونیبوونی هونەری رێبوار سەعید دا، رەنگ و هێما و پیت و فۆرم و سیمبوڵی کوردی و رۆشنایی رۆژهەڵات هەمیشە ئامادەییان هەیە، ئەمەش نەک وەک لەکالیبوون و داخران و خۆخواردنەوە، بەڵکو وەک هۆشیاری، هۆشیارییەکی نەتەوەیی و متمانەیەکی هونەری بە فراژووکردنی دونیای رەسەنی خود بە ئاستێکی باڵای وێنا و دەربڕین، بە ناساندنی رەنگ و سیمبوڵ و کولتوری هونەریی کوردی و رۆژهەڵاتی بە جیهانی دەرەوە.

لە رووبەری تابلۆکانی رێبوار سەعیدا فیگەر و ئەبستراکت ئاوێتە دەبن. فیگەرەکان تەنیا روخسار نین، جەستەیەکی سێ نین، چاوەکان تەنیا سەریرمان ناکەن، بەڵکو چێشنی هونەری دراما فیگەرەکان لەگەڵمان دەدوێن، دواندنێکی پڕ لە پرسیار و سەرسوڕمان، هەندێ جار هاوار دەکەن، بەڵام هەمیشە تژین لە هارمۆنی و هێمنی. دەست و قۆڵ ئامادەیەکی سەرەکییان هەیە لە رووبەری تابلۆکانی رێبواردا؛ دەستەکان بە ئاسۆیی یا شاقوڵی لە رووبەری تابلۆدا رادەکشێن، بەڵام هیچ کات بێدەنگ و بەتاڵ نین، بەڵکو مەنجەڵیان دە لە پیت و پرسیار، پڕن لە حیکایەت و باسی تەنیایی مرۆڤ دەکەن لەناو سەحرای تەمەن، لەناو چۆڵایی وجود. دەست و پەنجە دوای دەم و چاو دەبنە چەقی دایەلۆگ و لە فەزایەکی پەنهاندا دێنە گۆ، بانگمان دەکەن بە ئامێز و گرتن، بە لاواندنەوەی تەنیایی مرۆڤ، تەنیایی خەمان و ئەوانیدیکەش، بە رەواندنەوەی پەستی و بێهودەیی بوون، بە جوانکردنی ساتەکان و دوورکەوتنەوە لە رووبەری واقیع و هەرا و زەنای رۆژەکان.

تابلۆی ‘پەیامی خۆشەویستی’ یەکێکە لەو تابلۆیانەی کە هەموو ئەو وەسف و لێکدانەوانەی سەرەوە لەخۆی دەگرێ. بەڵام ئەم تابلۆیە گوزارشت لە خاسیەتێکی سەرەکیی دیکەی هونەری رێبوار دەکات، ئەویش ئامادەیی فیگەری ژنە لە رووبەری تابلۆکانیدا. ‘پەیامی خۆشەویستی’ تێکەڵییەکە لە هونەری مۆدێرن و ئەبستراکت لەگەڵ فیگەر و رەنگی کوردەواری کە تایبەتمەندییەک دەبەخشن بە هونەری رێبوار سەعید و هەمیشە لە رۆژئاوا و لە رۆژهەڵات دەناسرێتەوە. لە تابلۆکە ژنێک، کە بە من هەمای شەم-ی یار و خۆشەویستی وەلی دەوانەیە، بەتە کارەکتەری سەرەکیی و چەق و جەوهەر. سەرەڕای کۆنتراست لە نەوان رەنگی پەمەیی و ئاڵی دەموچاوی فیگەرەکە لەگەڵ باکگراوندێکی شینباو و خۆڵەمێشیدا، سەرجەم رووبەری تابلۆکە هێمن و هاوسەنگە.

قژ دەبێتە شەپۆڵ و لە فەزادا سەما دەکات، لە جووڵەیەکی بێپایاندا وەک رووبار دەکشێ، گیرۆدەمان ناکات، بەڵکو وەک شەپۆڵ دەمانبات. لە چواردەوری فیگەری ژندا، هێڵ و هەمای ئەبستراکت هەیە کە وەک کۆنتێکستی گشتی و زەمینی فیگەرەکە خۆدەنوێنن، نەک وەک گەشەیەکی تەواو ئەبستراکت. لە راستیدا، 'پەیامی خۆشەویستی' دەبوایە ناوی تابلۆی 'شەمی شەوان" بێ! ئەم تابلۆیە یەکێکە لە شاکارە نوێیەکانی رێبوار سەعید و ساڵی پار بۆ فێستیڤاڵی وەلی دێوانە لە سەید سادق ئامادەکراوە، واتە بۆ یادی شاعیرێکی پیاو، یادی عاشقێکی دێوانە کێشراوە. بەڵام ئەوەی سەرنجڕاکێشە ئەوەیە کە لە تابلۆکەدا پیاو وەک روخسار ئامادەیی نییە؛ ئامادەیی وەلی دێوانە لە چەند شیعرێک دایە کە بۆ یار و خۆشەویستەکەی نووسیوە و هونەرمەند بە شێوازی کالیگرافیی تایبەت وەک دەنکە زەنگیانە و بە وردی و سەرنجەوە دەیاهێنێتەوە و دەیانکاتە گەردنی شەم، دەیانترازنێتە کەلێن و رووبەری تابلۆکە. ژن لەم تابلۆیەدا تەنیا فۆرم و ئامادەییەکی بایۆلۆژی نییە، تەنیا لە جەستەدا کۆنابێتەوە، بەڵکو لە غیابی وەلی دێوانەدا، شەم دەبێتە جەوهەر، وەک روخسار و خەیاڵ و ماهیەتی عەشق و ژیان بەرجەستە دەبێ. رێبوار هۆشیارانە مامەڵەی لەگەڵ چیرۆکی عەشقی شەم و وەلی دێوانە کردووە؛ لە فێستیڤاڵی یادی وەلی دێوانەدا، شەم بۆتە چەقی ژیانی شاعیر و سەرتاپای بوونی داگیر دەکات. لە رێگای ئەم تابلۆیەوە رێبوار پێمان دەڵێ وەلی دێوانە هەروەکو چۆن وەک جنسی نێر لە رێگای ژنەکەوە دێتە وجود و لەدایک دەبێ، ئەوە وەک شاعیریش لە رێگای ژنەوە (لە رێگای شەم) لە دایکدەبێ و دەگاتە ئاستی ئافراندن و وەجد و عیرفان. هەرچەندە ئەزموونی وەلی دێوانە پڕە لە ئازاری جودایی و دابڕان و دووری لە خوشەویستی، بەڵام شەم- ی یار ژیان و جیهانی وەلی دێوانەی پیاو دیاری دەکات و مانا دەدات بە ناوەڕۆک و فۆرمی شیعرەکانی. لە کۆتایشدا، ئەو شیعرانە چ وەک ناوەڕۆک و چ وەک وێناکردنێکی هونەریانە ئاوێتەی جەستەی شەم دەبنەوە؛ شەم لە فیگەری تابلۆکەدا بەرجەستە دەبێ و دەبێتە زەمینەی گشتی، دەبێتە دایک و فریادرەس، دەبێتە سیمبۆلی هەسانەوە و ئازادی. رێبوار بە هۆشیارییەوە لە یادی وەلی دێوانەدا شەم دەژیێنێتەوە، مێژوو راست دەکاتەوە، قوربانییەکان دێنێتەوە ناو فەزای گشتی و تاکە بێدەنگ و کپکراوەکان دەهێنێتە زمان و ئاخاوتن. ئەمە لە واقیعدا شەم ناناسین و تەنیا لە چوارچێوە و خەیاڵ و بیر و شیعرەکانی وەلی دێوانەوە وێنای دەکەین، بەڵام رێبوار شەم لە شاراوەیی و نادیاری دەردەهێنێ و لە بێدەنگیی ئەودا سیحرێک بەدی دەکات کە بە تینەوە دەیهێنێتە ئاستی وتن و وێناکردنێکی باڵا، ئاستی هەڵکشان و

فراژووبوون. بەدەنگیی شەم چیتر واتای 'بێباکی' و 'بێ مرووەتی' و ساردیی یار لە بەرامبەر هەست و ئارەزوو و عەشقی وەلی دەوانە ناگەیەنە، بەڵکو مەودایەکی نادیاریی تراژیدیایەک دەگەیەنە کە هونەرمەند دەیهێنێتە سەرەوە، ئەویش نەبوونی ئازادییە کە مرۆڤەکان، بەتایبەتی ژن، ناچار دەکات تەسلیم بە قەدەر بێ. رێبوار بە هێڵە لار و رەنگە زیندوو و رۆشنەکانی و فیگەرە سیحراوییەکەی شەم ئەو قەدەرە رەفز دەکاتەوە و ژن لە حوکمی مێژوو رزگار دەکات و پێمان دەڵێ کە شەم کارەکتەری سەرەکیی تراژیدیای ئەو عەشقە ناکامەیە؛ شەم خاوەنی حەز و ئارەزوو و ئازاری خۆی بووە، بەڵام بە ”ئەلفاز' بووە بە مانای نالی-یانە، بۆیە تەنیا لە شیعری وەلی دەوانەدا دەیبیستین و دەیبینین. لە تابلۆکەدا شەم وەک کارەکتەری سەرەکی دەبێتە لامان و لەگەڵمان دەدوێ، مەودای شاراوەی عەشقی خۆی و ئازارەکانی ژن لە تراژیدیای عەشق دەدرکێنێ.
لە دەوری فیگەری سەرەکیی کە لە شەم دا بەرجەستە یە، فەزایەکی ئەبستراکت هەیە. ئەبستراکتێک کە چەشنی کراسی چیتی ژنانی کوردەواری چنراوە. ئەمە دەبێتە ئاسمانی شەم و وەک پەنجەرە و تاقی کڵێساکان دەدرەوشێتەوە. ئەمەش کۆنتراست دروست دەکات لەگەڵ جیهانی ژێرەوەی تابلۆکە کە جیهانی ژێرزەمینە، جیهانی ئەودیوی دونیا و دەرەوەی سروشتە. لەم جیهانەی ژێرەوەدا بە شێوازێکی هەندەسییانە سێ خانەی رەش و زەردباو لە چینێکی دیکەی ئەبستراکتدا دەردەکەون. بەڵام ئەگەر زۆر سەرنجییان لێبدەین، دەبنە فیگەر و روخساری سێ مرۆڤی تژی لە زریکە و ئازار. ئەم روخسارانە لە رووی جەندەرییەوە شوناسیان نییە و دیار نییە ژنن یا پیاو. کە بە وردی سەرنجیان لێبدەین، چەشنی تابلۆی 'هاوار' ی ئێدقارد مۆنک لە ناوەوە دەزریکێنن و لەرینەوەی دەنگیان دەگاتە گوێچکەمان و لە چاوە قووڵەکانیانەوە سەردەکات، ئەو چاوانەی کە هونەرمەند بە شێوازێکی مۆدێرن، شێوازی کیوبیستەکان وێنای کردوون. ئەم لێکدانەوەیە تەنیا یەکەم بۆچوون و رووانینە و دیمەنەکە رووانینی دوووەمیش دەگرێتە خۆی، چونکە لە هونەری رێبواردا تابلۆیەک چەندەها رووانین و لێکدانەوە پێشنیار دەکات. کاتێ زۆر سەیری ئەو سێ فیگەرەی جیهانی ژێرەوە دەکەین، هەمان ئەو چاوانە چەشنی پەنجەرە دەردەکەون و تەواوی دیمەنەکەش دەبێتە لادیواری ژوورێک، ژوورێکی لادێی کوردەواری؟ دیوارێکی سواخدراو بە گڵی زەرد و رەشبا و لە ناوەراستی چاوەکانیشدا و کەمەک خوارتر دەم و هاواری خنکاو دەبنە دەرگایەکی درێژ لە ناوەراستی دیمەنەکە وەک تاقێک دەتبەن بەرەو ئەودیو، ئەودیوی بیرکردنەوە و رامان، بە جووڵەی بەردەوام بەرەو شوێنێکی نادیار کە چارەنووسی هەموومانە،جیهانی ژێرزەمین. ئەمەش

واتە چوون بە جیهانی مردووەکان، جیهانی ئێستای وەلی دێوانە کە عەشقە نەمر و بێپایانەکەی شەم لە سەرەوە بە زیندوویی هەشتەیەتییەوە و خۆیشی لە نیگا و روخسار و دەست و پەنجەکانی شەمدا دەبینینەوە. ئەو سێ فیگەرە، جا چ وەک ژوور یا وەک سێ روخساری پڕئازار و وەحەشتناک، پەیامێکی گرنگ دەدرکێنن دەربارەی ئەوانیتر، دەربارەی چارەنووسی عەشق لە کۆمەڵگە داخراو و سنوردارەکاندا. فیگەرەکان ئەوانیترن، ئەو کەسانەن کە بە حوکمدانی عەشق و عاشقان زیندانیمان دەکەن، ژیانمان دەکەنە خانە و ژووری داخراو و بوونمان لە قالب دەدەن و ئارەزوو و حەز و خۆشەویستیمان لە خاچ دەدەن. رزگاربوون لەم زیندانە تەنیا لە ئاوابوون دایە، لە دەرچوون لەم ژوورانە و بەینی دیوارەکان دایە کە دەبێ تێک بشکێندرێن بۆ گەیشتن بە ئازادی. دەرگا و تاقی شین و ئاسمانی سەر سەری شەم سیمبولی ئازادین، سیمبولی ڕەفزی واقیع و بەزاندنی سنورە هەمەجۆرەکانی بەردەم تاکن لە کۆمەڵگەیەکی عەشایری و خێڵەکی، ئەو سنورانەی کە ڕێگربوون لە بەیەکگەیشتنی شەم و وەلی دێوانەدا. لەم سیاقەدا، دەرگاکان بە رووی جیهانێکی خامۆش و نادیاردا دەکرێنەوە کە واتای نابوتی ژیان و نەبوونی نەمریی مرۆڤمان پێدەدەن؛ ئەم دەرگایانە بە دەرچوونە بەرەو ناو بازنەی دووەمی ژیان، بازنەی مەرگ. پێمان دەڵێن، ئەگەر ژیان بە پێی نەژیاین، ئەگەر عەشق یاساغ و قەدەغە بوو، ئەوە ژیان دەبێتە مەرگ و عەشقیش دەبێتە یادەوەری و چیرۆکێکی تراژیدی کە لە یادەوەریدا دەمێنێتەوە. لە ڕێگای هونەری باڵاوە، هونەرمەند کارەکتەرەکان دەژێنێتەوە، دەیانهێنێتە گۆ و رزگاریان دەکات لە حوکمی ئەوانیتر، لە زیندانی عەشیرەت و خێل کە کەسپ بوون لە بەردەم عەشقی شەم و وەلی دێوانەدا. کاتێ لە بەرامبەر تابلۆکە لە روخساری شەم رادەمێنم، دەیبینم کە دێتە گۆ و لەگەڵم دەدوێ، ئاهەکانی ژنبوون و عەشقم پێدەڵێ، پێمدەڵێ کە ژن لە عەشقدا دووجار قوربانییە: جارێک بە دابڕان لە خۆشەویستەکەی و جارێکیش بە حوکمدانی لە خەیاڵی گشتیدا کە ”بێ مروەتی و بێباکی” وێنای دەکەن. لە کۆمەڵگە داخراو و لەناو مرۆڤە لە قالبدراوەکاندا، عەشق تراژیدیایە و ژنیش کارەکتەری سەرەکیی ئەو تراژیدیایەیە. شەم نەک هەر نەگەیشت بە عاشقەکەی، بەڵکو لە خەیاڵی گشتیی پیاو/کۆمەڵگە وەک بێباک و سارد و بێ مروەت وێنا کرا، ئەمەش بە پلەی یەکەم لەبەرئەوە بووە کە ئەو نەیتوانیوە گوزارشت لەخۆی و خەون و ئازار و ئارەزووەکانی خۆی بکات. کاتێ هونەرمەند ڕێبوار سەعید لە رووبەری تابلۆیەکی تایبەت بە یادی وەلی دێوانە زیندووی دەکاتەوە، شەم فراژوو دەبێ بە ئاستی وتن و درکاندنی راستییەکان، دەبێتە پێنتی گەرمایی ڕەنگەکان و لە چەقی رووبەری تابلۆکەدا ڕەشنایی

خۆیمان پێدەبەخشێ. ئایا رێبوار سەعید لەم وێناکردنەی شەمدا دەیەوێ نادادوەرییەکانی مێژوو راست بکاتەوە؟ وەڵامی ئەمە نازانین، بەڵام دەزانین کە ئەو رووانینمان دەگۆڕێ بۆ شەم و وەلی و عەشق لە ک□م□گ□□ داخراوەکاندا. دیمەنەکانی چینی ژێرەوەش ناسروشتین، ئەمەش بە مانای ئەوە نییە کە دیمەنی سوریالیستی بن، بەڵکو هەروەکو ئەپۆلینیێر دەرباری هونەری مارک شاگال دەڵێ، دیمەنێکن کە گەورەترن لە واقیع، تەجاوزی واقیع و سروشت دەکەن.

لە تابلۆکە بە گشتی، هێڵەکان لار و گۆشەکان بێ جووڵە و رێک نین، ئەمە جگە لە ستایلێکی هونەری، خاسیەتێکە لە لای هونەرمەند چەشنی رەتکردنەوەی قەدەر و تەکان بەرەو پێشەوە، واتە بە پێچەوانەی هێڵ و ئاراستە سەپێنراوەکان (لە رووی هونەری و لە رووی کۆمەڵایەتیشەوە) دەربڕینی ناڕەزاییە بەرامبەر بە دیفاکتۆی هونەری و کۆمەڵگەیی. ئەم خاسیەتە و زاڵیی رەنگە گەرم و زیندووەکان هاوتا لەیەک کات سیمای مۆدێرنیتی و سیمای لۆکالی و کوردەواریی هونەری رێبوار دەردەخەن. رێبوار کە بڕوانامەی دکتۆرای لە هونەری تەشکیلی لە زانکۆی میدڵسێکس وەرگرتووە، جگە لە ئەزموونی تابلۆ و وێنەکێشان، لە تیۆریی رەنگیش پسپۆڕە. ئەو دەزانێ کە تێکەڵکردنی زەرد و شین، بەیەکگەیاندنی جەمسەری گەرم و ساردی بوونە، تێکەڵکردنی کۆنتراستەکانە، بەیەکگەیاندنی جەمسەرە جیاوازەکانی گەردوونە، بەیەکگەیاندنی مرۆڤەکانە لە ئاستە جیاواز و جێندەری□کاندا، بەیەکگەیشتنی ژن و پیاوە، یین و یانگ بە پێی فەلسەفەی تاویست. ئەمەش واتە یەکبوون، واتە وەحدە و تەکاموڵ و یەکتری تەواوکردن، چونکە بە پێی فەلسەفەی رۆژهەڵاتی، راستە ژن و پیاو، یین و یانگ، دوو کاتیگۆریی گەردوونین، وەک دوو ئەتۆم، بەڵام بەجیا و لە دەرەوەی یەکتری وەک دووانەکی بوونیان نیە، بەڵکو لە تێکەڵبوون و یەکبووندا تەواو و پڕ د□ب□ن و دەگەن بە تەکاموڵ.

رەنگ لە لای رێبوار بێ لایەن نییە، بەڵکو بە شێوازێکی درامیانە بەکاریان دێنێ. ئەو رەنگە ساف و سروشتییەکان تێکەڵ بە رەش و خۆڵەمێشی دەکات و دەیانباتە دەرەوەی سنوری بێ لایەنی. زەرد و رەنگە رۆشنەکان روونا کتر دەبنەوە و لە تەنیشتشیان چەند چینێک لە تۆنی تۆخ دەخولقێنێ کە بە لەمسەیەک لە رەنگە روونا کەکان رۆشناییەکی نوێیان پێدەبەخشێ. ئەمەش جووڵەیەک دروست دەکات لە تابل□ک□ جگە لە جووڵەی هێڵ و هێما و فیگەرەکان، دەبێتە جووڵەی سێبەر و رۆشنایی، جووڵەی گەرمی و ساردی. هەمووی پێکەوە هارمۆنییان لێدەڕژێ کە چاو ختوکە دەدات و نیگا دەوروژێنێت و رۆح دەهێنێتە خرۆشان. ئەم هارمۆنییەی رەنگ بەر هەموومان دەکەوێ،

هەموومان دەگرێتەوە بە منداڵ و گەورە و کورد و ناکورد؛ سەرەڕای جیاوازیی تەمەن و ئەسڵ و ڕەگەز و بۆچوون، جیاوازیی تێگەیشتن و رووانینەکان پێکەوە کۆدەکاتەوە. ئەمە خاسیەتێکی سەرەکیی تابلۆکانی رێبوار سەعیدە. تابلۆی 'پەیامی خۆشەویستی' و چەند تابلۆیەکی دیکەی رێبوار کە ماڵەکەی منیان ئاوەدان کردەتەوە، زۆرجار دەبنە شوێنی سەرنج و گفتوگۆی میوانە بیانییەکانم بە فەڕەنس و ئینگلیز و ئەمریکی و هیندیی و مەکسیکی و چینی و سکاندناڤییەوە، بە پیر و گەنج و مێردمنداڵەوە، کە دێنە ژوورەوە سەیری تابلۆکان دەکەن، یەکسەر بەر ئەو جوانی و هارمۆنیایە دەکەون و بە سەرسوڕمانەوە گوزارشت لە ئێستێتیکای تابلۆکان دەکەن، هەست بە ئارامییەکی دەروونی و رۆحی و وزەیەکی پۆزەتیف دەکەن، هەروەک لە بەرامبەر تەکامولە.

تابلۆی 'پەیامی خۆشەویستی' وابەستەیی رێبوار سەعید بە شیعر و خۆشەویستیی ئەو بە جیهانی وەلی دەوانە پیشان دەدا، گوزارشتە لە خۆشەویستیی هونەرمەند بە ئەدەب و کولتوری خۆی، هی زێدی خۆی و نیشتمانەکەی. شیعر ئامادەییەکی گەورەی هەیە لە تابلۆکانی رێبواردا، ئەمەش هەر سێ قەناغی ژیانی هونەری رێبوار سەعید دەگرێتەوە. ئەو وەک شاعیر کەمتر دەردەکەوە، بەڵام خۆی شاعیرە و خاوەنی دیوانە. کەم کەس رێبوار وەک شاعیر دەناسێ، بەڵام ئەوەی بە وردی و چاوی هونەرییەوە سەیری تابلۆکانی بکات، شاعیریەتی ئەو بەدی دەکات کە لە تابلۆکان دەرژێت.

لە کۆتاییدا، دەمەوێ ئەوە بڵێم کە رێبوار سەعید رەوت و بزووتنەوەیەکی هونەری تاک و دیاریکراو پەیڕەو ناکات. هونەری ئەو تێکەڵییەکی هاوسەنگە لە رەوتە جیاوازەکانی وەکو ریالیزم و ئەبستراکت و گەشە هەندەسییەکانی کیوبیزم و کاریگەرییەکانی هونەر و مۆزایکی رۆژهەڵاتی و فۆرم و رەنگە گەرمەکانی کوردی و کڵێسای کاتۆلیکی و ئیستێتیکای منداڵی و فیگەری شاگالی.

سێپتەمبەری ٢٠١٦

تێبینی: ئەم وتارە لە هەفتەنامەی رەخنەی چاودێر بە دوو بەش بڵاوبۆتەوە، لە رۆژانی ١٩ و ٢٦ ی سێپتەمبەری ٢٠١٦

نەریتسالاری … کوردستان عومەر

نەریتسالاری کۆمەڵێ یاسا و ڕێسا و دابونەریتە مرۆڤەکان بە درێژایی
کــات لە کۆمەڵگە بۆ ڕەوایــیــدان بە دیــاردەیەك پێڕەوی لێــدەکەن.
لەکۆمەڵگە دواکەوتووەکــان بەتــایبەتی کۆمەڵگەی ڕۆژهەڵــاتی دەــیــان
دیاردەمان هەیە، وەکو نەریتێك بەسەر خەڵکی کۆمەڵگەدا سەپێندراوە،
بەتــایبەتی ژن. ژن نــاچــار دەکرێــت بۆ چــوونە ژێــر بــاری کۆمەڵێــك
دابــوونەریت و یاســا و ڕێســای کۆن و بــاو بۆ جێبــەجێ کــردن و
ئەنجامدانی کۆمەڵێك ئەرك و هەڵسوکەوت و عادەت و لاساییکردنەوە کە
لە پڕۆسەیەکی دورودرێژی ڕابردوودا ماونەتەوە. چەندفاکتەرێکی وەکو
ئایین، بیرکردنەوەی کۆمەڵایەتی، ئابووریی و ناهووشیاریی تاکەکانی
کۆمەڵگە ڕۆڵیان لە چەسپاندن و بەرهەمهێنانی ئەو نەریتانەدا هەیە.
زۆربەی ئەو نەریتانەی لەناو کۆمەڵگەی کوردیدا هەن، لە بەرژوەندی
پیــاودایە و دژ بە ژنە. هەر ئەو نەریــت و یاســانەی کۆمەڵگەیە
دەسەلات و هێزی بە پیاو بەخشیوە و هەمیشە ژن وەکو خزمەتکار و
کۆیلە ســەیکراوە. واتە پیــاو بێ پشتیــوانی ئەو نەریــت و ئــایین و
ڕێسایانەی ناو کۆمەڵگە ناتوانێ رەفتاری وەها بەرنابەر ژن بکات.
بەڵگەیشمان بۆ ئەوە هەموو پیاوانی دنیا لەرووی جەستە و پێکهاتەی
فیزیکییەوە وەکو یەك لە دایك دەبن وەکو ڕەگەزی نێر، بەلام ئەوە
نەریت و ئایین و پەروەردەی ئەو کۆمەڵگایەیە ڕۆڵی لە پێکهاتەی
بیرکردنەوە و عەقڵی ئەو پیاوە دەگێڕێ و ئاراستەی دەکات. هەر ئەم
نەریتانەن ڕۆڵێان لە ئاراستەکردنی باوک و برا و مێردی ژنان و
کچانی کورد هەیە، دەبینین چۆن ژنان و کچان دەبنە قوربانی ئەو
نەریتــانەی کۆمەڵگەی کــوردی بەرهەمــی هێنــاون. نەریتســالارییە چۆن
دەسەڵاتی بەسەر عەقڵی پیاوی کورددا هەیە و زۆر بە ئاسانی پیاوی
کورد بڕیار دەدا، خوشکی، ژنی، کچی بکوژێ یان سزای بدات.
هەمیشە ژن قوربانی دەستی ئەو چەمکە قێزەونە بووە یا بە مانایەکی
تــر ژن قوربــانی دەســتی پیــاو بــووە بــەهۆی ســەرشۆڕکردنیان بۆ
نەریتسالاری, لەناو کۆمەڵگەی کوردیدا هەمیشە ژن قوربانی یەکەم
بووە بۆ نموونە کاتێك کێشەیەکی کۆمەڵایەتی لەنێوان دوو کەس یا
دوو هۆز یا دوو گوند دروست بووە دواجار ژنێك کراوە بە قوربانی و
لەسەر حیسابی سنگی ژنێك باوەشێکی پیاوانەیان کردوە بەیەکدا، بێ
ئەوەی بچووکترین حیساب بۆ هەست و نەستی ئەو ژنە داماوە بکرێت.
ئەم جۆرە نەریتپارێزیە یا نەریتسالاریە تا ئەو دەقەی ئێستاش
بەردەوامە ئەگەرچی تاڕادەیەکی کەم کەمی کردوە بەڵام هێشتا ماوە.
هێشتا لای زۆر پیاو پێناسەی ژن بریتیە لەو مرۆڤەی کە پێویستە لە

ماڵەوە بێت و کاری تەنها دەرپەڕاندنی منداڵ و خزمەت کردنی مێرد و گەرمکردنی دیوەخانی پیاوەکانە, هێشتا زۆرێك بە نەنگی دەزانن ژن فەرمانبەر بێت, چالاکوان بێت, نووسەر بێت و لە کۆڕ و کۆبونەوە و سیمینارەکاندا بەشدار بێت. لێرەوە شەڕی ژنانی چالاکوان و ژنانی هوشیار لە کۆمەڵگەدا بە پلەی یەکەم بەرانبەر ئەو نەریتسالارییەیە، چونکە تاکوو ئەو عەقڵیەتە نە گۆڕێت، ناتوانی عەقڵی پیاوی کوردیش بگۆڕیت، ئەو نەریت و پەروەردە ک□ نانەیش بەشێوەیەکی زۆر قووڵ ڕەگی لە هەست و عەقڵی پیاوی کورد داکوتاوە، لە ڕەگەو□ ه□ک□شانی شۆڕش و خەباتی□کی مەدنیانەی زۆری دەوێت، چونکە دەبێ لەسەر ئاستی پەروەردە و هووشیارکردنەوەی تاك کار بکرێت. سێ پایەی زۆر گرینگی ژیان کە ئایین و نەریت و دەسەڵاتن، هەر سێکیان پاڵپشتی لە پیاو و هێزی نێر دەکەن. لەم ساڵانەی دواییدا حکوومەت زۆر شەرمنانە باسی یاسای توندوتیژی دژ بە ژنان دەکات، بەڵام هەر ئەو کەسانەی یاساکانیان داناوە و دەریدەکەن لە کابینەی حکوومەت ژن و کچەکانی خۆیان کردووە بە کۆیلە و لە چواردیواری ماڵیان داناون، لەلایەکی دیکە هەر ئەو کەسانە شەوەکانیان بە ژن و کچ دەڕازێننەوە، ژن و کچ بۆ تێکردنی حەز و ئارەزووە سێکسی□ لەبن نەهاتووەکانیان بە کار دەهێنن. هەروەک لە وتارێکی پێشوومدا باسم کرد ڕێکخراوەکانی ژنانیش پاشکۆی حیزبن و حیزب ئاراستەیان دەکات. هەر ئەو ژنانەی لەو ڕێکخراوانەی بەناو ژنان کار دەکەن، سەرۆک□کیان، کە پیاوە بە پیرۆزی دەزان□ن. زۆربەی ئەو ژنانەیشی لەو ڕێکخراوە بەناو داکۆکیکردن لە مافەکانی ژنان لە حیزبەکان بوونەتە قوربانی و بۆ تێکردنی حەزی سێکسی و کاری حیزبی وەکو کۆیلە بە کاردێن. ئیدی ژنێک لە ڕێکخراوێکی وەهادا چۆن دێت باسی مافەکانی ژن دەکا؟ چۆن خۆی بە داکۆیکردن لە مافەکانی ژنان دەزانێ؟ کە خۆی هێشتا لەژێر کاریگەری نەریت و پرۆگرامی حیزب و سەرۆکدا بێت.

شۆڕشێک بۆ کەرامەت … شۆڕشێک بۆ کەرامەت

ڕاوچیەکانی دەسەڵات لە کوردستان، پێش ئەوەی موچە بکەن بە نیوە و چارەک، کەرامەتی ئینسانی و شکۆی هاوڵاتیانیان کرد بە ژمارەیەکی

دیارنەبوو، لە کۆمەڵگایەکدا کەرامەتی ئینسانی تاکەکان بوویە بارمتەی ژیانیان، ئیتر زۆر سانا موچە و کارەبا و ئاو دەبێتە داواکاری و شیعاری خۆپیشاندانەکانمان.
ڕاستە تاشینی سەر و برۆی (هەمن عبدولخالق) لە لایەن قارەمانەکانی (پارتی دیموکراتی کوردستان)، لەڕووی کۆمەڵایەتی و تێگەشتنی خەڵکیەوە، نیشانەی ئەتک کردن و شێوازێکی باڵای سوکایەتییە، بەڵام بەبڕوای من ئەو ڕەفتارە قێزەونەی کە دەرهەق بە (هەمن عەبدولخالق) کرا، بڕوانامەیەکی گەورەیە بۆ نمایشکردنی دەسەڵاتێک کە هیچ بەهایەک و کەرامەتێکی ئینسانی نییە، (هەمن) تووانی ئەو بڕوانامەیە وەربگرێت کە بازرگانەکانی دەسەڵات پێیانبەخشیوە، بڕوانامەی بەرژەوەندی جیاواز لەگەڵ دەسەڵاتێکی گەندەڵ و بەناونیشان،(هەمن) پێی ووتین ئێمە چ دەسەڵاتدارێکی نائینسان و کۆنەپەرستمان هەیە، تاشینی سەر و برۆی (هەمن) وەڵامی سەرکوتکردنی (کەرامەت)ە ، بە شیعار و داواکاری (موچە).
کۆمەڵگا کاتێک ئالودە دەبێت بە شیعاری (نانم نییە، موچەم نییە)، هاوڵاتیەک کاتێک لە بەردەم شاشەکانی تەلەفزیۆنەوە دەگری و گیرفانەکانی هەڵدەگەڕێتەوە، ئەم کردەوانە بەرهەمی ٢٥ ساڵ کاری چە و پەی (یەکێتی و پارتی)یە لەسەر سایکلۆژیەتی ئینسانەکان، بە نابووت کردنی کۆمەڵگا و دەستەمۆ کردنی، تاکێک پێش ئەوەی بگری سانسۆری (کەرامەت)ی کراوە، هاوڵاتیەک پێش ئەوەی برسی بێت یان تینوو، سەرچاوەی ئیلهام و ئیرادە و (کەرامەت)یان لێ کۆڵمداوە، هیچ ڕێگایەکمان نییە بێجگە گەڕانەوەی ئەم (کەرامەت)ە.
ئەم دەسەڵاتە زۆر بە وریاییەوە لەهەناوی کۆمەڵگاوە، پێداویستیەکانی سەقامگیری و مسۆگەرکردنی پایەکانی دەسەڵاتەکەی خۆی بەرهەمهێناوە، یەکێک لەو فاکتەر و سەکتەرە گرنگانەی کۆمەڵگا، کە دەسەڵات لە مەنگەنەیداوە و کردویەتیە بارمتەی ژیانی هاوڵاتیان، کارکردنە لەسەر بێبەها کردنی(کەرامەتی ئینسانی و ئیرادەی تاک)، ناڕێکخراوبوون، نەبوونی شیعاری ئینسانی و ئاسۆی سیاسی ڕۆشن، مناڵی ئەو مناڵدانەیە کە دەسەڵات لە هەناوی کۆمەڵگاوە دەریهێناوە.
لە کۆمەڵگایەکدا کە مافی (موچە، ئاو، کارەبا) بە هاوڵاتیان بێتە خەوێک و خەیاڵێکی ئەفسوناوی، هاوڵاتیەک لە دەربەندیخان لەبەر ئەوەی ٣ ڕۆژ ناتوانێت شیر بۆ منداڵەکەی بکڕێت، ئەیەوێت ٢٧/٩/٢٠١٦ لەڕۆژی خۆپیشاندان خۆی بسوتێنێت، بەڵام بەرپرسێکی سەربازی لە (قبرەص) تەنها لە شەوێکدا (٩١ دەفتەر دۆلار) بە قومار بدۆڕێنێت، ئامادەکردنی زەینیەت و هۆشی خەڵک بە ستایلێک لەم ژیانە، قبوڵکردنی جۆرێک لەم هەواڵ و ڕەفتارانە، سەرچاوەکەی

بەئیرادەکردنی کۆمەڵگا، بەبەها کردنی مافی ژیان و پێشێلکردنی (کەرامەت)ی ئینسانە.
پێش ئەوەی داوای (پێداچونەوەی موچەکانمان) بکەین، ئەبێت داوای گەڕانەوەی (کەرامەتی ئینسانیمان) بکەین، مەبەست لە (کەرامەت) تەعبیرێکی ئەخلاقی نیە، بوونی (کەرامەت) بەمانای شکۆی ئینسان، ئینسانێک کە دەبێت بژی و خاوەن ماف و پێداویستیەکانی بێت، (کەرامەت) بەمانای ئەوەی قبوڵی نەکەین، کە گوێمان لێدەبێت دەڵێن: پێنجا بەرکەوتوی چەکی کیمیاوی لە هەڵەبجە سەرەیان بە مەرگ گرتوە، (کەرامەت) بەمانای بەرپرسیاریەتی لەبەرانبەر چارەنوسی ئینسانی کۆمەڵگا بەهەموو بەها بەرزەکانیەوە.
ئەگەر ئینسان و (کەرامەتی ئینسانی) لە کۆمەڵگای کوردستاندا، لەسایەی دەسەڵاتی (یەکێتی و پارتی)، واتە خاوەن کەمپانیاکانی سیاسەت کەشێکی هەبووایە، نەماندەتوانی گوێبیستی هەڕاجکردن و فرۆشتنی دەیان منداڵ بوینایە لەلایەن خێزانەکانیانەوە، نەماندەتوانی فڕێدانی دەیان کۆرپەی تازە لەدایکبو وەک شنەی بایەک بەلای گوێماندا گوزەر بکات، ئێمە پێویستمان بە خۆپیشاندان نیە بۆ موچە، موچەی بڕاومان لە (کەرامەت)ی گەڕاوەمان بەدەستدەهێنینەوە، پێویستمان بە شۆڕشێکە بۆ گەڕانەوە و مسۆگەر کردنی پاراستنی (کەرامەتی ئینسانیمان)، کاتێک بووینەوە بە خاوەنی (کەرامەت) کە دەسەڵات بە قیمەتی سەرمایەیەکی گەورە، نیشانەی پرسیاری لەسەر دروستکردوە، ئەوە بەدەنیایەوە هیچ هێزێک ناتوانێت، موچەکانمان بە چارەک و نیوە وەک خێر و سەدەقە پێبفرۆشێتەوە.
لەدوای ٣١ی ئابی ساڵی ١٩٩٦، (پارتی) بڕیاریدا موچەی مانگێک دابەش بکات بەسەر مامۆستایانی سنوری دەسەڵاتی (یەکێتی)دا، ئامانجی (پارتی) لەم هەنگاوە، گاڵتەکردن بە ژیان و بژێوی مامۆستایان و، ململانەی نێوان دوو ئیدارەی (سەوز و زەرد)بوو، داهاتی کوردستان سەروەت و سامانی کەی گشتی کۆمەڵگای کوردستانە، بەڵام بازرگانەکانی دەسەڵات دەیکەنە شاباشی گاڵتەکردن بە (کەرامەت)ی هاوڵاتیان.
(یەکێتی) هەموو بازرگەکانی پێکرد لە ئاسایشی خەڵکی ناوچە جیاوازەکان، بە ئەوەی ئەو مامۆستایانە بناسنەوە کە دەیانەوێت بڕۆن بۆ سنوری (پارتی) بۆ وەرگرتنی موچە، ناوەڕاستی نەوەدەکان ڕۆژگارێکی زۆر سەخت و گرانیەکی بێوێنە و نەهامەتیەکی سەرسوڕهێنەربوو، (پارتی) ئەم هۆکارانەی کردە کەرەستەی ململانەی ئیدارەکان، مامۆستایانیش بوونە ئەکتەری بەمەڕاڵەی و نائینسانیبونی دوو هێزی (کەرامەت)کوژ.
مامۆستایان بەئەوەی بگەنە (هەولێر) دەیان چیرۆک و سیناریۆیان

دروستکردبوو، بە ئەوەی لە بەخشندەی ژەهری موچەکەی (پارتی) و ئیهانە و سوکایەتی (یەکێتی) ڕزگاریان ببێت، ئەبێت دەیان درۆ بکەیت بە ئەوەی بە موچەیەک بگەیت، دەیان سوێند بخۆیت کە مامەستانیت، ئەبێت پێناسی (یەکێتی مامەستایان) لە لیباسی ژێرەوەی مناڵەکەت بشاریتەوە، چ فەرهود کرنێکی (کەرامەت)ە.
کەسێک کە خۆی ڕۆشتبوو بە وەرگرتنی موچەکە ئەم چیرۆکە واقیعییەی بۆ گێڕامەوە، وتی: مەلایەک لە پاڵما دانیشتبوو، مێزەرەی سپی و جبەی لەبەردا بوو، وتی: بەهەی ئەوەی من مناڵەکم پێبوو،، مەلاکە یاری و قسەی بە منداڵەکەم دەکرد، وتی: کە گەشتینە بازگەیەکی (یەکێتی) لە مەلاکەیان پرسی بەچی ئەڵێیت بە (هەولێر)؟،، مەلاکەش وتبوی:خوشکەکم خوێندکاری زانکۆیە و توشی ڕوداوێکی ئۆتۆمۆبیل بووە و منیش ئەڕۆم بەدەمیەوە!!!!!.
بە بەیانی ئەو مامەستایانەی کە لە بازگەکان دەربازیانبوبو و گەشتبونە هەولێر، لەوێشەوە بە ئەو دەزگا حیزبییەی بەناوی ئیدارەوە موچەکانیان دابەشکردبوو، لەو شوێنە کەسێکە مەلاکەی دوێنێی دیبوو بە کراس و پانتۆڵەوە، کەسێکە لێی پرسیبوو تۆ مەلاکەی دوێنێ نیت لە پاڵما دانیشتبویت ؟، مەلاکەش وتبوی: بەڵێ ئەوم، بەیە خۆم کرد بە مەلا بۆ ئەوەی لە بازگەکان نەمگرن، نان نیە ماڵەکەمدا و زۆر موحتاجم، هاتووم ئەم موچەیە وەربگرم و سوچێکی ژیان و کەموکوڕیەکانی ماڵەوەمان بۆ پڕبکاتەوە.
ئەم چیرۆکە پێمان ئەڵێت:(کەرامەت)یان کردینە نیشانەی تیرەکانیان، پاشان موچەکەیان پێداین، ئەم چیرۆکە پێمان ئەڵێت: چۆن ژیان و (کەرامەت)ی ئینسان لە نێوان دەستەڵاتی (یەکێتی و پارتی)دا، کەوتۆتە نێوان بەردی دەستاڕەکانیان و، هیچ بەهاو شکۆیەکیان بۆ ئینسان نەهێشتۆتەوە، دەستەڵاتێک مامەستا بکات بە مەلا بۆ موچەکەی، دەستەڵاتێک ئینسان وەک داشی دامەی مەرامە سیاسی و ناشیرینەکانی خۆی بەکاربهێنێت، بێجگە شۆڕشی گەڕانەوەی (کەرامەت) هیچ ڕێگایەکی تری لەبەردەمدا نیە، شۆڕشی گەڕانەوەی (کەرامەت) واتە لەبنەوە هەڵتەکاندنی ئەم سیستەمە و کۆتایهێنان بە دەسەڵاتی یەکجاری (یەکێتی و پارتی).
هیچ شتێک لەوە ترسناکتر نیە کە دەستەڵاتێک گوێ لە داواکاری و داخوازیەکانی هاوڵاتیان نەگرێت، وەک ئەوەی هیچ لەوەش ترسناکتر نیە کە هاوڵاتیان فریو بە پەیمان و چەواشەکاری دەستەڵات بخۆن، ئەبێت خەڵک بە دەسەڵاتی پێرێ و ئۆپۆزسیۆنی دوێنێ چاوبەست نەبێت و بە شیعاری (کەرامەت، کەرامەت) بۆ بەیانی بەوانەت، بە گەڕانەوەی (کەرامەت) بۆ ئینسانەکان و شۆڕشی گەڕانەوەی (کەرامەت)، ئینسانەکان دەگەڕێنەوە جێگاوڕێگای کۆمەڵایەتی خۆیان، هیچ

ئینسانەک مەجبور نابێت سیما و کەسایەتی خۆی بۆ موچەکەی بگۆڕێت، شۆڕشی گەڕانەوەی (کەرامەت) ڕێگایەکە بۆ گەڕانەوەی بەها ئینسانیەکان و ژیانێکی ئارام و ئاسودەی هاوچەرخ.

هیدایەت مەلا عەلی
٢٧/٩/٢٠١٦

بەرهەڵستکار و دەسەڵات تەواوکەری یەکدین … شوان حەسەن

– حیزبەکانی کوردستان، ئەگەر لە قسە کەمێک جودا بن.. بەڵام لە راستییدا هەموویان هاوڕان لەسەر مانەوەی ئەو سیستەمە!
– خوێندنەوەی من وا نییە، چونکە تۆ لە دەرەوەی حیزبەکانەوە قسە دەکەی.. ئەمن لەبەر ئەوەی ئیشم لەگەڵ چەند حیزبێک کردوە پتر ئاگادارم کە زۆر دوورن لە یەکدی و دەتوانم چەندان بەڵگەشت بۆ بێنمەوە.

بەڵگەکانی هی ئەوە نەبوون مرۆڤ سەری خۆی پێ بئێشێنی.. ئاخر حیزبەکانی کوردستان هێندەی لە دژی یەکدی دروستبوونە بۆ چارەگی ئەوە وەک پێویستیەکی کۆمەڵایەتی دروستنەبووینە، ئەوە لە کاتێکدا لای هەموو کەس ئاشکرایە کە دروستبوونی حیزب وەک پرۆسەیەکی ئاسایی پێویستبوونە کۆمەڵایەتییەکەی دیاریدەکا، بەڵام لای خۆمان کۆمەڵێ کەسێک بۆ خۆیان چەند هەیەک دیاردەکەن.. ئیدی ئەو لایەنگرانەی بە دوای گەرمکردنی بازاڕاوەن دەیقەزنەوە و حیزبەکە دادەمەزرێ.. پاشان وەک پیشەی هەر کاتێکیان ئەو کارەیان بە ناوی نیشتمانپەروەریی و چی و چی بەسەر خەڵکی رەشوڕووتدا دەفرۆشنەوە.

لە هەشتایەکان پێشمەرگەیەکم دەناسی سیناریۆیەکی زۆر جوانی دروستکرد؛ کاتێک چەکەکەی فڕێدا و گوتی: ”چیدی براکوژیی ناکەم“! توانی ئەو بڕیارەی وەک هەڵوەستەکی شۆڕشگێڕیی بەسەر خەڵکدا بفرۆشێتەوە، بەڵام ئەمە راستییەکەمان دەزانی بۆیە ئەو گرنگییەمان پێنەدا؛ هۆیەکەی ئەو بڕیاردانەی ئەوە بوو کە باوکی خۆشەویستەکەی پێیگوتبوو بە مەرجێک رازییدەبم ئەو هاوسەرگیرییە سەربگرێ کە واز

لە پێشمەرگایەتی بهێنی. ئیدی ئەویش ئەو بیانووەی قۆستبۆوە!

دیارە ئێستاش ئەو نموونانە هێندە زۆرن بەڵام نە حەوسەڵەی ئەوەمان هەیە و بەدوایاندا بچین نە پێویستیش دەکا.. چونکە کۆمەڵناسان لەمەڕ ئەوەیان یەکلاکردۆتەوە کە لە ژێر دەسەڵاتی دیکتاتۆردا کۆمەڵی دووڕوو دروستدەبێ، بەڵام ئەوانەی ئێستا شێوەیەکی نیشتیمانپەروەریی دەدەنە ئەو دووڕووییە؛ لێرە و لەوێ گوێت لێدەبێ:
- ئەدی ئەو هەموو گەشەسەندنە ئابوورییە نابینی؟
- ئەرێ دەیبینم.. ئەدی ئەوە نییە بە کارەسات بەسەر ئەو میللەتەدا شکاوەتەوە.
پەشیمان بومەوە بەو زمانە بریندارکەرە وەڵامم داوە، نازانم چەندی دیکەی دەوێ ئاخاوتنەکانمان دوور بێ لەو زمانە زبر و شەڕشگێڕە، ئەگەرچی من خۆم زۆر کۆشش دەکەم وا نەبم.. بەڵام ببوورن نەمتوانی.

- پێش ئەوەی شت بۆ خەڵک ڕوونبکەیەوە کەمێک کات بە خۆت بدە بۆ ئەوەی بزانی دەتەوێ چی بڵێی و چیت دەوێ، ببوورە.. لە شیوەی تۆ زۆرمان دی.
بەخۆنازینەکەیم پێ ئاسایی بوو کە چەندین حیزبی کردووە.. لە کەسی لێپێچینەوەی لەگەڵ ناکا کە بۆچی ئەو هەموو حیزبەی گۆڕیوە! جگە لەوەش خەڵک هەندەی ئامادەن گوێ لەو بگرن.. ئامادەنین گوێ لەو کەسانە بگرن کە ناپاکییان لێناکەن! وا مەزانە لە بێهودەیەوە قسە دەکەم چونکە ٢٥ ساڵە ئەوانەی نێو دەسەڵات بە پێی بەرژەوەندیی کەسیی و حیزبییەکانی خۆیان ئەمبەر و ئەوبەر دەکەن، کەچی نە ئەوان داوای لێبووردن دەکەن و نە روونکردنەوەیەکیش دەدەن، نە کەسێکیش لێپرسینەوەیان لەگەڵدا دەکات!
ئەگەر بە کەسێک بڵێی: "ئەو مرۆڤە دووڕووە دوێنێ لە نێو دەسەڵات بوو" هەروا هۆیەکانی بەرهەڵستکاربوونی قسەکردنەکانی ئێستاشی بۆ روونبکەیەوە، ئەوە هەر ئەوەت پێدەڵێن: "دەی.. ئێستا هەڵوێستی جوانە"!
هەندێک کەس قسەکردن و گلەییکردن بە هەڵوێست دەزانن، لە با بزانین بە پێوەری ئەو دەسەڵاتەی کوردستان چییە؟ تۆ بۆت هەیە قسە بە هەموومان بڵێی و ڕەخنە بگری.. تەنیا ئەو کاتە هێڵەی سوور دەبەزێنی کە داوای دەرچوون لە بازنەکە بکەی. کاتێک یەکێتی و پارتی کێشەیەک دەکەوێتە نێوانیان زۆر ئاساییە کە قسە بە یەکدی دەڵێن چونکە ئەوان هێڵە سوورەکە نابەزێنن و بەو قسە بەیەک گوتنانەش دەسەڵاتەکەیان ناکەوێتە مەترسیی. ئەوان هەڵوێستی راشکاوانە

بەرانبەر یەک دەرنابـڕن رەخنەی راشکاوانە لەیەک ناگرن بۆ ئەوەی کێشەکان بە پێی بەرژەوەندیی خەڵک چارەسەر بکەن بەڵکە ئەوان بازاڕ دەکەن نەک سیاسەت.. جا ئەگەر تۆش ئەو قسە بەیەک گوتنانە یان قسەکردنی وەک رەخنە و بێ بەزاندنی هێڵی سوور بە هەڵوێست و رەخنەی راشکاوانە دەزانی ئەو سووچی خۆتە کە بە هەڵەدا دەچی.

لە دوای راپەڕینەوە مانەوە لە نێو دەسەڵاتی کوردی مانەوەیە لە سەنگەرێک دژی میللەت.. چونکە هەرچی سامانی ئەو نیشتمانە هەیە ئەوان بەفیڕۆیان دا ئەویش بە هاوبەشیی لەگەڵ ئەو خۆفرۆش و فایلدارانەی تا دو□منی لەسەنگەری دوژمن بوون و ئەوڕۆش خەونی دروستکردنی ژیانێکی پڕ شکۆمەدییمان لێدەدەزن. ئەوەی خەفەت دەداتە مرۆڤ ئەوەیە کە ئەو کەسانەی بە پاکیی ماونەتەوە رێز لە یەکدی ناگرن.. ئایە ئەوە گرێی دەروونییە یان هەر دەبێ بڵێین داڕمانی کۆمەڵە؟

بۆ ئەوەی لە ژێرخانە فەرهەنگییەکەی ئەو دەسەڵاتە بگەین دەکرێ لە هەر دەرگەیەکی دروستکردنی کۆمەڵ بە ژوو بکەوین.. بۆ نموونە ناشیرینکردن؛ ئەو دەسەڵاتە بە شێوەیەکی روون پێماندەڵێ: جنێو بدە.. جنێو بدە.. تا بتبینم! فەرهەنگی ناشیرینکردن رەگی زۆر قوول رۆچووە، (مام جەلال) ئەو پیاوەی بەوە بەناوبانگە وتوێژ لەگەل نەیارەکانی دەکا و لە زمانی گفتوگۆ دەگا، ئەو کاتەی سەکۆی ئازادیی دروستدەکا لە باخی ئازادیی.. ناڵێ بڕۆن بە ئازادیی رەخنەم لێبگرن بەڵکو دەڵێ بڕۆن بە ئارەزووی خۆتان قسەم پ□ب□□□ن! قسە پێگوتنیش خۆی هەر جنێوە.

بە ناو چەپەکانیش کە لە نێو دەسەلاتن.. نووسین و لێدوانەکانیان بەشێکە لە فەرهەنگی ئەو قوتابخانە کۆنەی لینین و ستالین کە زمانێکی زبریان هەبوو و لەسەر بنەمای هەڵنەکردن لەگەڵ یەک دامەزرابوو، پێویستە ئەوەش بڵێین کە ئەوانە تەنیا رابردووێکیان لەگەڵ چەپ هەیە.. دەنا گەمەی ئێستایان دیار و ترسناکە.

ئیسلامی حیزبیی و رێکخراو زمانێکی هێندە پڕ شەرمیان هەیە مرۆڤ شەرم دەکا قسەکانیان بگێڕێتەوە، ئەگەر سەیری مێژووی ئەو باشوورە بکەی لە دوای ڕاپەڕینەوە تا ئێستا یەک کەسایەتیی دینیی نیشتیمانییان تێدا نابینیەوە، ئەگەر لێرە و لەوێش جاربارێک گوێبیستی ئەوە بووبین پیاوێکی دینیی رەخنەی لەو دەسەڵاتە گرتبێ.. ئەوە زۆری نەبردوە گەمەکەی ئاشکرا بووە، هەر ئەوەیە کە لە سەرەتادا دەیەوێ خەڵک لە خۆی نزیک بکاتەوە بەڵام لە بازنە گشتیەکە دەرنەچن.. ئیدی کە پێگەیەکی بۆ خۆی دروستکرد دەڵێ: ”ئایە دەسەڵاتێکی گەندەڵ باشتر نییە لە (شەریعەت)ی داعشیی؟”، دەسەڵاتی سیاسیی لە رێی ئەو کەس و دەستانەوە توانیویەتی کۆی ئەو شکۆیانە

بشکێنێ کە تاکی کورد وایدەزانی لە دینەوە بۆی ماوەتەوە، هەرچەندە ئەمن بۆ خۆم دڵنییام ئەو جوانییانەی لە کۆمەڵی کوردییدا هەن هیچ پەیوەندییان بە دینی ئیسلامەوە نییە بەڵکە زۆر پێشی هاتنی ئیسلام کومەڵی کوردیی هەڵگری ئەو جوانییانە بووە، (دەکرێ لە نووسینێکی دیکە بە دوور و درێژی قسەی لەسەر بکەین) تەنیا هێندە دەڵێم کە تێگەیشتنی کورد بۆ دینی ئیسلام مێژووێکی دووری نییە.. ئیسلامیش وەک ئایدیۆلۆژیا توانایەکی ئەوتۆی نییە لە رووی پەرو□رد□وە بەڵکو پتر بەکارهێنانی زمانی هەڕەشەیە.

کۆی ئەو دەستە و کۆمەڵانەی دەسەڵاتێکیان بۆ خۆیان دروستکردوە کاریان ئەوەیە لە رێی دروستکردنی چەندین و سیناریۆ و ململانێوە نەیەڵن درز لە سیستەمەکەیان دروست ببێ.. بە هەموو توانایانەوە دژایەتیی بچووکترین هیوا دەکەن کە لەو کۆمەڵە سەرهەڵدەدا، ئەوان چاک دەزانن ئەو هێزەی جێیان پێ لەق دەکا ئەوە هزر و تێڕوانین سێکۆلارییە.. بۆیە بە هەموو شێوەیەک دژایەتیی دەکەن، ئەگەر تەماشای بەرنامەکانیان بکەین دەبینین زۆربەی جارەکان بە ناوی (باسکردن لە دین و سێکۆلار) دیندارێک و بێدینێک دەهێنن و دەیانخەنە بەرانبەر یەک؛ بێدینەکە وەک سێکۆلارێک خۆی دەناسێنێ و لە کاتی قسەکانی بەو شێوەیە دەدوێ کە ئەوان دەیانەوێ نەک هەر دین لە دەوڵەت جودا بکەنەوە بەڵکە دەیانەوێ دین لە کۆمەڵیش جودا بکەنەوە! نیازی بەرنامەکەش تەنیا ئەوەیە کە ئەو قسەیە بکرێ و سێکۆلاریی لە پێش چاوی خەڵک (کە زۆرینەیان بڕوایان بە دین هەیە) ناشیرین بکا و وای پیشان بدا کە سێکۆلاریی بێجگە لە بێدینیی هیچی دیکە نییە!

پرسیارەکە لێرە ئەوەیە ئایە چەند کەس لە لایەنگرانی (پارتی و یەکێتی و گۆڕان و شیوعی و یەکگرتوو و ک□م□□□) توانای ئەوەیان تێدایە واز لەو نەشتەرگەرییە جوانکارییە بهێنن کە بۆ حیزبەکانیان ئەنجامی دەدەن و رۆژانە لە تەلەفزیۆن و ماڵپەڕ و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانەوە خۆیانی پێ دەردەخەن؟

حیزبایەتی لە هەرێمی ئێمە لە قۆناغێکی ترسناک دایە و دژ بە بەرژەوەندیی گەل و نیشتمان تەواو دەبێ، هیچ حیزبێک لەوانەی لە سەرەوە ناومهێنان جیاوازییان نیە و هەمووشیان پێکەوە هۆکاری سەرەکیین بۆ درێژەکێشان و مانەوەی ئەو سیستەمە، یەکێک لە خاڵەکانی چارەسەر گەیشتنمانە بە قۆناغێک ئەویش پێیدەگوترێ (لە سەرەوەی حیزبایەتی)، کۆمەڵێک بۆ ئەوەی بگاتە قۆناغێکی باشتر و پێشکەوتووتر دەبێ بەشێک لە تاکە چالاکەکانی گەیشتبنە ئەو قۆناغە، بێگومان کەسانێک گەیشتوون ئەو لایەنەشیان ناشیرین کردوە.. واتە لەگەڵ دەسەلات کار دەکەن و خۆیان بە بێلایەن دەناسێنن.. بێگومان

ئەوانە بەرژەوەندیيان لەگەڵ مانەوەی ئەو سیستەمە دایە، بەڵام ئەوەی ئەمن مەبەستمە ئەو کەسانانەن کە بایکۆتی ئەو دەسەڵاتەیان کردوە و بە واتای وشە لە پێناو بەرژەوەندیی گشتیی تێکۆشاون.. نەک ئەوانەی بوونەتە راوێژکاری دەسەڵات یان هەمیشە بازاڕی راگەیاندنەکانیان گەرم دەکەن. ئەو دەسەڵاتە داواکارییەکی ئاسانی هەیە.. ئەویش ئەوەیە کە دەڵێ: "دەرفەتت پێدەدەم قسەم پ□ ب□ل□ی بە مەرجێک رەواییم بدەیتێ.. واتە لە نێو بازنە گشتیەکە دەرنەچی و هێڵی سوور نەبەز□ننی"!

ئەو سازانەی ئەوروپای دروست کردوە.. دەکرێ هەر وڵات و ناوچەیەکی دیکە دروستبکا، هزر و هۆشمەندیی سازان ئەوەیە کۆمەڵێک پێشنیار دەخرێنەڕوو.. کامەیان لە بەرژەوەندیی خەڵک بوو ئەوە دەخرێتە بەرنامەی کار و جێبەجێکردن بە بێ ئەوەی بۆ حیزبەکان بگەڕێنەوە.

لە راستییدا هەست دەکەم ئەو پرسیارە سواوە، (ئایە ئێمە ڕۆشنبیرمان هەیە یا نا؟)، ئەوەی بۆ من مەبەستە مرۆڤبوونمانە.. چیدی (چ کارەی؟) بۆ من پرسیار نییە، کەچی ئێستا ئەو نووسەر و سیاسیانەی زۆرینەی راگەیاندنی ئەو هەرێمە هەڵدەسووڕێنن توانیویانە ئەو وێنەیەمان پێنیشانبدەن کە مانەوەی ئەو دەسەڵاتە لە بەرژەوەندیی زۆرینە دایە، بەڵام ئایە ئەو سیناریۆیە تا کەیە؟ ئایە ئەو هەموو پارەیەی بۆ تێکشکانی هاوڵاتییان خەرجدەکرێ ئەگەر بە نیوەی ئەو پارەیە بۆ گەڕانەوەی شکۆی تاک خەرج بکرابا ئێستا لە قۆناغێکی باشتر و ئاسوودەتر نەدەبووین؟ ئایە مانەوەی ئەو دەسەڵاتە و مەترسییەکانی مرۆڤایەتییمان دەخاتە ژێر پرسیار یا نا؟

چەند سەیرە کە ئەو میللەتەی ئێمە داکۆکیی لە دەسەڵاتێک دەکا کە خاوەنی پڕۆژەی نیشتمانیی نییە، بۆیە دەکرێت مرۆڤ خوێندوەیەکی دیکەی هەبێ دەربارەی هێندێک دیکتاتۆری ئێستا و رابردوو؛ هەرچەندە ناکرێ مرۆڤ خوازیاری هەبوونی دیکتاتۆریەت بێ.. لێ هەر چۆنێک بێ ئەوان هەڵگری ئایدیۆلۆژیایەک بوون و لە پاڵ دیکتاتۆرییەکەشیان بە ناچاریی هێندێک کاریان بۆ خەڵک و نیشتیمانەکانیان کرد.. کەچی ئەوانەی ئێمە نە ئایدیۆلۆژیایان هەیە نە هیچ دەسکەوتیشیان دیارە.. ئەوەی دەیکەن تەنیا یاریکردنە بەو گرێیە دەروونییەی کە کورد چەندان ساڵە پێی ناکرێتەوە ئەویش خەونی بەدەوڵەتبوونە، گشتپرسیی بۆتە گاڵتەجاڕیی و بازاڕی سیاسەتی خۆیانی پێ دەجوولێنن، باشە ئەو خەڵکە بۆ ناپرسێ ئەنجامی گشتپرسیی بۆ چیە و بە کێ دەدرێ؟ کاتێک کە میللەتێک ت□ک□□ای داوای سەربەخۆیی دەکا چ پێویست دەکا تۆ ئەنجامی گشتپرسییەکت لە دەست بێ و بتەوێ بیدەیتە حکومەتی ئێراق کە هەموو دەسەڵاتی خۆی لەدەست داوە و (بەڵێ و نەخێر)ەکەی هیچ لە کێشەکە ناگۆڕێ.. یان ئەنجامەکە بدەیە وڵاتانی رۆژاوا کە

بە ئاشکرایی دەڵێن ئەوە خەتان نین و چیدی باسی سەربەخۆیی مەکەن! ئایە لە جیاتی ئەوە سوپایەکی بەهێزی یەکگرتوو دروست بکەن باشتر نییە؟ بە دروستی ناکەن؟! ئایە لە جیاتی ئەوە باشتر نییە ژیان و گوزەرانی خەڵک باشتر بکەن و ماف و ئازادییەکانیان بسەلمێنن و شکۆ و رێزیان بۆ بگەڕێنەوە کە ئەوانە خۆبەخۆ دەبنە هێزێکی سەرەکیی و یەکلاکەرەوە بۆ وەدەستهێنانی سەربەخۆیی، بە ئەوانە ناکەن!؟ رێوییدان بە دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ لە دەستی هیچ وڵاتێکدا نییە بەڵکە تەنیا لە دەستی ئەو گەلە دایە کە دەیەوێ سەربەخۆ بێ، ئەگەر گەلی کوردیش سەرکردایەتییەکی سیاسیی تەزەک لەباری هەبووایە ئەوە بە دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆیی خۆی نە پێویستی بە گشتپرسیی دەبوو نە پێویستی بەوە دەبوو داوای رێوییدان لە وڵاتان بکا بەڵکە خۆی رەوایی بە خۆی دەدا و پێی خۆی لەسەر ئەو مافەی خۆی دادەگرت تا هەموو وڵاتان دەزگە نێودەوڵەتییەکان بە ناچاریی دانیان پێدا دەنا.

لەو باردۆخەی ئێستا ناکرێ قسە لەسەر پەکەکە نەکرێ.. بەتایبەتییش وەک ئەوەی هێزێکی گەورەیە دوای هاتنی داعش، بەر لە هاتنی داعش بەشدارییان لە قەستنەوەی قەیرانەکانی نێو هەرێم زۆر لاوازبوو.. بەڵام سەرکەوتنە یەک لە دوا یەکەکانی ئەو دواییەیان گەوتینەکی دیکەی بە کورد بەخشی.. پێشەو گوتەنی: "شەنگاڵ خستمی و کۆبانی راستیکردمەوە"، بێ گومان سەرکەوتنی هەدەپە لە هەڵبژاردنی یەکەم (یەکی حوزەیران) و زنجیرە سەرکەوتنەکانی هەدەپە و تێکشکانی داعش لە مەخموور و چەندان سەرکەوتنی دیکە هیوایەکی دیکەی بە خەڵک بەخشی.. دیارە لە روانگەی ئەوان باکوور کلیلی چارەسەرەکانە بۆ یە بە گشتیی هەست ناکرێ هەندێ چاویان لەسەر باشوور ڕۆژهەڵات بێ.. ئەوەی هەستیپێدەکرێ پتر خۆشەویستیی خەڵکی باشوور و ڕۆژهەڵاتە بە بەپیرەوەچوونی دەزێکە.. دەنا بە داخەوە ئەو کەسایەتییانەی ئەوان پشتیوانیان کردوە بەشێکیان پەکەکەیان وەک ئامرازێک بەکارهێنا بە ئەوەی بە دەسەڵاتی هەرێم بڵێن کە لە سەرەتا پشتیان بە هەندێک کۆنە بەعسی و هەڵپەرست بەست.

خاڵێکی ئەرێنییتر کە پەکەکە کاری لەسەر دەکا و هەیەکی گرنگە بۆ یەکگرتن و گوتارەکی نەتەوەیی.. ئاوەدانەوەیانە لە دەڤەری بادینان، دیارە پارتی خۆی بە خاوەنی ئەو ناوچەیە دەزانێ و بەرژەوەندییە گەورەکانیشی بەوەدا گوزەردەکەن، لە خوێندنەوەی ئەو خاڵەش دووڕوویی ئەو حیزبانەی باشوورمان بۆ دەردەکەوێ کە نایانەوێ خۆیان لە دوو خاڵ بدەن ئەوانیش بادینان و پۆستی سەرۆکی هەرێمن، هەرچەندە پەکەکە قسە لەسەر پۆستی سەرۆکی هەرێم ناکا بەڵام زۆر بە وریایی کار لەسەر ئەو ناوچە لەبیرکراوە دەکا.. دیارە پڕۆژەی

کوردستانی مەزن گەورەترین کێشەیە بۆ دەسەڵاتی ئێستای باشوور چونکە دەبێتە ژمارە دوو.. جگە لەوەش هێزی یەکەم ئامادە نییە سازشی لەگەڵ بکا.. بارودۆخەکی مەترسیدار و ئاڵۆزە و هیچ لە پشتی پەردەکانەوە نابینین، ئەوەش پەیوەندیی بەوەوە نیە کە پێویستە مرۆڤ خۆی بخاتە بەردەم هەڵبژاردنەکان.. بەڵام دەکرێ لە ڕێی خەبات تێکۆشانەکانمان داواکارییەکانمان بخەینە نێو ئەو پەڕژانەی کە هیوا و خەونەکانمان دەهێنێدی.. چونکە ئەوەی دەسەڵاتی ستەمکار لێی دەترسێ تاکەکی پڕ هیوا و ئامادەیە.. ئەوەی دەسەڵاتی باشووری راگرتوە بەشەکی زۆری پشتیوانی دەرەکییەکە.
بۆ گشتیی بارودۆخی باشوور لە بەشاییەک دایە و چاوەڕوانی هێزێکە ئەو هەموو بقەزتەوە، ئەو زەمینەش پتر بۆ لایەنێکی دەرەوەی ئەو حیزب و کەسایەتیانەی ئێستا لەبارە.

Shwanhassan@hotmail.com

هەرێمی کوردستان بووە بە ناوچەیەك بۆ قاچاخچێتی نەوت … کاروان تەیب

ئەو قەیرانە سیاسیی و ئابورییەی لە کوردستان سەریهەڵداوە زیاتر دوای ئەوە دەرکەوت کە نەوت و گازێکی زۆر لە کوردستانی عێراق دۆزرایەوە و بۆدەرهێنان کۆمپانیا زەبەلاحەکەنای نەوت روویان لە هەرێمی کوردستان کرد. لێرەوە نەهامەتییەکانی خەڵکی کوردستان دەستیپێکرد، بەتایبەتی دوای ئەوەی شانبەشانی ناردنی نەوت بە بۆری، سیاسییە قاچاخچییەکانی یەکێتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان کەوتنە تاڵانکردنی نەوت و گاز بەتەنکەر و دانانی پاڵاوگەی قاچاخ.
لە دوای ساڵی 2008 ەوە تا ئێستا، بە بەردەوامی، نەوتی کوردستان بە بۆری و بەتەنکەر لەلایەن سیاسی و دەسەڵاتدارانی سەربە یەکێتی و پارتییەوە ئەفرۆشرێت، بەڵام تا ئێستا لە نەهامەتی زیاتر هیچ سودیکی تری بۆ خەڵکی کوردستان نەبووە.

ئەوەی لەناوچەی یەکێتی رووئەدات فەوزایەکی گەورەیە. "تا چەند مانگێك لەمەوبەر نەوتی ناوچەی سەوز لەلایەن چەند سیاسییەکی ناو یەکێتییەوە لە رێگەی جۆراوجۆر وەك تانکەر و بۆری بە قاچاخ ئەبرا"، هەر سیاسییەك و بۆخۆی ئیشی ئەکرد، بەڵام دواتر "باڵی دەستڕۆیشتووی ناو یەکیتی"، لە رێگەی بەکارهێنانی هێزی دژە تیرۆرەوە، بەڵام لە ئیستادا تا رادەیەکی زۆر مۆنۆپۆڵی نەوت و دەسەڵاتیانکردووە لە ناوچەی سەوز. هەر بۆیە چەند رۆژێك لەمەوبەر ئەندامێکی مەکتەبی سیاسیی ناو یەکێتی (کە تۆمەتباری سەرەکیشە بە تیرۆرکردنی رۆژنامەنوسێك لە گەرمیان، "بەهۆی ئەوەی گەندەڵییەکانی ئاشکرا کردبوو") ئەوەی ئاشکرا کرد کە گەندەڵی هەیە و خۆی وا نیشاندا کە کەسێکی خاوێنە، بەڵام بەپێی ئەو زانیاریانەی لەسەرچاوەیەکەوە بەردەستی ئێمە کەوتووە، ئەو کەسە، کە "خۆی بەتەنکەر قاچاخچێتی نەوتی ئەکرد، ماوەی چەند مانگێکە لەلایەن باڵی دەستڕۆیشتووی ناو یەکێتی واتا هێرۆ ئیبراهیم ئەحمەد- ماڵی مام جەلال-، بواری نادات کە نەوت ئاودیو بکات و هێزی دژەتیرۆر رێگەی پێنادات و ئێستادا تاڕادەیەکی زۆر باڵی دەستڕۆیشتوو قۆرخی نەوت و گازی کردووە بۆخۆی". هەربۆیە لە شاشەی تەلەفیزیۆن دەرئەچێت و قسە ئەکات، ئەگەر نا خۆ پێشتریش گەندەڵی هەبوو بۆ وشەیەکی نەئەوت.

پێشتر لە ناحیەی قادر کەرەم –کۆرومۆر- کە کۆمپانیا دانە غاز کاری تێدا ئەکات، جگە لەوەی بەبۆڕی گازی بۆ بەرهەمهێنانی کارەبا و مەبەستی تر ئەگوازرێتەوە، هاوزەمان نەوت و گازیش هەر لە گۆڕگەی کۆرومۆرەوە بە تانکەر ئەگوازرێتەوە، – بەچاوی خۆم بینیم لە بانی نەمەقان تەنکەری ئێرانی گازی تێدابوو ئەیگواستەوە-، بێگومان بۆ ئێران، ئەمە جگە لەوەی کە ماوەی چەندین ساڵە بە قاچاخ نەوتی لێ بەتاڵان ئەبرێت، ئەوەش تەنها نموونەیەکە.

دوای هاتنی داعش، شاری کەرکوك، بە کێڵگە نەوتییەکانییەوە، لەلایەن پارتی و یەکێتییەوە کۆنترۆڵکرا. هەر لە سەرەتاوە پارتی هەردوو کێڵگەی هاڤانە و بای حەسەنی بۆ خۆی داگیرکرد. بەپێی راپۆرتەکان و زانیارییەکانی خۆیان، رۆژانە زیاتر لە 200 هەزار بەرمیل نەوت لەو کێڵگانەوە بۆ بەندەری تورکی هەناردەئەکرێت. هەندێ لە سەرکردەکانی یەکێتی وا خۆیان نیشان ئەدەن کە ئەو نەوتە تەنها لەلایەن پارتییەوە ئەبرێت و داهاتەکەی دیار نییە، بەڵام شاڵاو عەلی عەسکەری، کە ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی لەبەرنامەیەکی تەلەفیزیۆنیدا وتی:"ئیتفاقی ژێربەژێر لە نێوان ئەو دوو حیزبە هەیە بۆ بردنی نەوتی کەرکوك".

ئەوەتا نەجمەدین کەریم پارێزگاری کەرکوکیش یەك وشە لەسەر نەوتی کەرکوك ناڵێت، ئەویش دیارە لە ناو رێککەوتنە ژێربەژێرەیە کە

شاڵاو عەلی عەسکەری باسی ئەکات، چونکە ئەگەرنا قسەیەکی ئەکرد لەسەر بەتاڵانبردنی ئەو نەوتە. شورەییە بۆ پارێزگارێك کە ئەو هەموو نەوتەی لێوە هەناردەبکرێت بەڵام ئیدارەی پارێزگاکە مانگانە سێ هەزار دینار لە هاوڵاتیانی وەرگرێت بۆ "پاککردنەوەی شارەکە". ئەمە لەکاتێکدا خەڵك ئەو پارەیەش ئەدات هێشتا هەر لە زبڵدان ئەچێت. ماوەیەك لەمەوبەر من ڕۆژنامەنووسێکی فەڕەنسیم بردە ئەو شارە چوینە ناوەراستی شار، وتی:"ئەمە ئەو شارەیە کە لەسەر ئۆقیانوسێك نەوتە و خەڵکەکەی وا ئەژین؟!"
پارتی، کە دۆسیەی نەوتی لایە ڕۆژانە زیاتر لە 600 هەزار بەرمیل نەوت هەناردەی دەرەوە ئەکات لە هەرێمی کوردستانەوە "بەئاگاداری یەکێتی"، بەڵام ئەوەتا نیوەموچەو چارەکە موچەیش لەکاتی خۆی نادات بە فەرمانبەران، هەموو کەسێکیش ئەزانێت ئەو بڕە نەوتەی کە ئەنێردرێت بەشی موچە بەزیادەوە ئەکات.
یەکێتی لە حکومەتەو تەئکید ئەکاتەوە کە ئاگای لە هەناردەکردنی نەوتە. هەندێ جاریش، لە زاری هەندێ کادرییەوە بەشێوەیەکی ناڕەسمی، خۆی وەك ئۆپۆزسیۆن نیشان ئەدات -ئەوەش دوو هۆکاری هەیە هەندێ جار بەهۆی ئەو فەوزایەوە کە لەناو ئەو حزبە هەیە هەندێ جاریش بۆ چەواشەکردنی رای گشتییە-. بۆ پارتیش ئەگەر یەکێتی بەڕەسمی ناکۆك نەبێت لەگەڵی ئیتر کێشەی نییە. هەربۆیە هەمیشە پارتی رەدی ئەو یەکێتیانەی کە باسی نا شەفافی لە دۆسیەی نەوت ئەکەن ئەداتەوە و ئەڵێت قوباد تاڵەبانی جێگری سەرۆکی حکومەت "ئاگای لە هەموو شتێکە". قوباد تاڵەبانیش هەرگیز نەیوتووە ئاگام لە دۆسیەی نەوت نییە. ئەوەش نشان ئەدات بڕیار بەدەستانی ناو یەکێتی ئاگایان لە هەموو شتێکە. کەواتە بردن و فرۆشتن و دیارنەمانی داهاتی نەوتی کەرکوك و کوردستان بە ئاگاداری یەکێتی ئەکرێت.
لەو ماوەیەش کە پارتی هەندێ هێزی جوڵاند بە لای کێڵگەنەوتەکانی هاقانەو بای حەسەن، یەکێتی یەکسەر هاواری لێهەڵسا، چونکە بەرژەوەندییەکانی کەوتە مەترسییەوە. هۆکاری بێدەنگبوونی یەکێتی دوای چەند ڕۆژێك دیارە بۆ ئەوە ئەگەڕێتەوە کە پارتی دڵنیای دایە یەکیـَتی کە خەمی نەبێت و هەروەك و پێشوو پێکەوە نەوتەکە ئەنێرن و بەشی یەکێتی لە داهاتی ئەو کێڵگانە زامن ئەکرێت.
ئەوەش روونە کە حکومەتی هەرێمی کوردستان -پارتی- مافی ئەوەیان نییە داوای بودجە لە بەغدا بکەن چونکە هەرێمی کوردستان نەوتەکەی ئەفرۆشێت، پارەکەی ئەچێتە گیرفانی هەندێ لە دەسەڵاتدارانی هەرێمەوە، بۆیە نا مەعقولییەکی گەورەیە داوای بودجە لە بەغداد بکات، هەموو خەڵکی کوردستان لەوە تێگەیشتووە کە هەقی خەڵکی

کوردستان لای دەسەڵاتدارانی کوردە نەك بەغدا.

ئەوەی ئەمێنێتەوە ئەوەیە پارتی نەوت بەڕێژی نیوە[illegible] ئەنێرێت و داهاتەکەشی دیار نییە. یەکێتی و کۆمەڵ و یەکگرتوو –گۆڕانیش داوا لە پارتی ئەکەن وەزیرە دەرکراوەکانی بگەڕێنێتەوە- لەهەولێر لەدەسەڵاتن، بەڵام لە سلێمانی خۆیان ئەخەنە پاڵ "بەرەی نارٍەزایی خەڵك" و خۆپیشاندان ئەکەن، ئەمەیش دووفاقییەکی گەورەیە ئەگەر راست ئەکەن فەرموو لە حکومەت بکشێنەوە.

بزووتنەوەی گۆڕانیش کە پێشتر یەکێتی و پارتی وەك یەك بە گەندڵ و قاچاخچی نەوت ناو ئەبرد، بەڵام دوای "رێککەوتننامەی سیاسی"یەکەیان لەگەل ئەو حیزبە، یەك وشەیش لەسەر قاچاخچییەکانی نەوت لەناو یەکێتی ناڵێت، ئەوەش ئەوە نیشان ئەدات گۆڕانیش بەشێکە لەو تاڵانی و نەهامەتییە کە بەسەر کوردستان هێنراوە. ئەوەی ئەمێنێتەوە ئەبێ ئەوە بزانێت هیچ حزبێك لە بەرژەوەندی میللەت کارناکات. ئێمە تەنها کاتێك باش لە سیاسییەکان تێئەگەین کە ناکۆکی بکەوێتە نێوانیانەوە. ئەو کات باشتر بۆماندەرئەکەوێت ئەمانە چی ماڵوێرانییەکیان بەسەر میللەت هێناوە.

پێشتر دەسەڵاتداران بەشێك لەوەی لەبەر خۆیان ئەمایەوە ئەیاندا بە خەڵك، بەڵام ئێستا ئەوەش نادەن: موچە نییە، ئاو نییە، کارەبا نییە، سیستمی ئیداری و تەندورستی و پەروەردەیی و پەرلەمان و حکومەت نین و ماوەی سەرۆکایەتی هەرێم کۆتایی هاتووە و هەموو دامودەزگاکانی حکومییەکان پەکیانکەوتووە. سەرباری هەموو ئەوانەیش بازاڕ و بازرگانیش لەلایەن سیاسییەکانەوە مۆنۆپۆڵکراوە و گرانییەکی زۆر لە بازاڕ هەیە. کەواتە ئەوەی هەیە ئێستا هەرێمی کوردستان بووە بە ناوچەیەك بۆ قاچاخچێتی نەوت و شوێنی کۆبوونەوەی مافیاکانی نەوت و گازە لە خۆرهەڵاتی ناوەڕاست.

ئەم جیهانە شایستەی قوربانی نییە!!... تاڤگە سابیر

ئەم جیهانە شایستەی قوربانی نییە بۆناوی ئایدیا و باوەڕەوە ،ئایە ئێمە ئەمڕۆ چەند بەختەوەرترین بەهۆی ئەوەی ئەوانی دی لەبەر خۆشبەختی و رۆشنگەریی ئێمە مردن؟ خۆشبەختی؟ رۆشنگەریی ؟ ئەگەر

هەر كەسێك لەبەر ئەوە مرد تا من بەختەوەر بم، ئەوا من تەنانەت بەختەوەر ترم ، چونكە من نامەوێت ژیانم لەسەر گۆڕستان بینا بكەم.

ئەیا شەری خوێناوی دەیان سالەی كورد و كورد لەولاشەوە كوروزانەوەی هێزە كوردییەكان لەبەردەم ئەوی دیكەدا و خیانەتە بە شومارەكانی هێزە سیاسییەكوردییەكان لە هەمان گرەوە سەرچاوە ناگرن؟ چەند جارمان گوێ لە بووە ، كە سەركردەیەكی كورد ، كە هەرگیز ئامادەی یەك ریككەوتنی راستەقینە نەبووە لەگەڵ هێزیكی دیكەی كوردییدا وای پیشان دەدات بە یەكەتی عەرەب بە یەكەتی خاكی ئیران یان بە دەولەتی تورك دەگرێ؟ منیش وەكو هەر هاوڵاتییەكی دیكەی كورد پێم وایە شەر بەسەر كورددا سەپێنراوە و هەست دەكەم ئەمە پیویستی بە شەرح نییە ، بەڵام لە ڕاستییدا من تا رادەیەك پێم وایە شۆرشی چەكداریی لە شاخ ، ئەوەندەی هەڵهاتن بووە لە رووبەرووبوونەوە ، ئەوەندە یاخی بوون نەبووە.

ئەو سەختییەی ، كە تا ئەمڕۆ لە كۆمەڵگەی كوردییدا بەرز سەیر دەكرێ و تەقسیس دەكرێ ، وایا سەختیی شاخ ، سەختییەكی فیزیكییە و كەینی قارەمانێتییە لە رێگایەكی ئاسنترەوە بە ئەوەی لە تاران یان لە بەغا یان ئەنكەرە و ئەستانبۆڵ ناو دەركەی دەبێ ئەزێتەكی زۆر بكێشی و لە رووی سایكەلۆجی و رووحییەوە ئیجگار جیاواز بێت و ئیجگار وورد ژیانی رۆشنبیری و سیاسی خۆی بونیاد بنێی ، بەڵام شاخ رێگا كوری و ئاسانەكەیە هەم بە هەڵهاتن لەو رووبەروو بوونەوەیە هەم بە ناو دەركردن وەك قارەمانی نەتەوە!!! دیارە ستەمە ئەم خوێندنەوەیە وەكو حوكمێك سەیر بكرێت بەسەر یەكە بە یەكەی ئەوانەی لە شاخ بوون یان هێشتا لە شاخن ، بەڵام بێگومان دەكرێت لە چەند دیوەكەوە سەردەمی شاخ پێ بخوێنرێتەوە !!! بێگومان رووحی پر میهری بە وێنە لە شاخ بوو، كە بەر ئەم باسە ناكەون و بێ گومان هەندێ لەو زاتانەی لە شاخ بوون بە من قارەمانن بگرە فەرامۆش كردنی ئەو زاتانە لەلایەن ناوەندە رۆشنبیری و هونەرییەكانی كوردەوە، تەنها بەڵگەیەكی دیكەی خۆ بەكەم زانینی كەسایەتی باوی كوردە، بەڵام لە سیاقی ئەو باسەدا مەبەستی من ئەناتۆمیكردنی ئەزموونی شاخە بەگشتی ، وەكو بەشیكی گرنگی ئەناتۆمیكردنی كورد بوون.

با بەراوردێكی كووتی ئەم دوو جۆرە لە رووبەرووبوونەوەیە بكەم ، كە بێگومان هەر دووكیان پەیوەندییان بە پەسەند نەكردنی واقیعێكی نایەكسان و نا ئینسانییەوە هەیە ، لایەنی كەم روانینی یەكەمدا ، ئەو ئەكتیڤیستەی ، كە لە شار (بە نموونەی بەغا) شەری كورد بوونی دەكرد ، دووەم ، ئە سیاسییە یان پێشمەرگەیەی ، كە لە شاخ شەری كورد بوونی دەكرد.

پێش هەموو شتێك گەورەترین مەسەلەكە وا دەكات كۆمەڵگەی كورد

ئەفسوناویان بڕوانێتە ئەو ، کەسەی کە لە شاخ بوو ئەوەیە ، کە ئەو هەمیشە رووبەرووی مردن دەبووەوە و خوودی پێشمەرگەش هەر لەبەر ئەمە تەقسیس دەکرا، بەڵام ئەکتیڤیستێك لە بەغا هەموو دەقیقەیەك نەك هەر رووبەرووی مرد دەبووەوە ،بەڵکو بەتەنها رووبەرووی ئەگەری ئەشکەنجەی بێ وێنە دەبووەوە هەتا مرد ، بۆ ئەکتیڤیستێك مردن نەك هەر گەورەترین قوربانی نەبوو، بەڵکو زۆر کات دیاریی و خۆشبەختیی بوو لە چاو ئەو ئەشکەنجانەی ،کە دەدرا ئەگەر تووش بوایە ، ئەنجا مادام هەمیشە هۆشیار بوو بەرامبەر بەو چارەنووسە ، ئیتر لە ڕاستیدا ئەو هەمیشە لە ئەشکەنجەی ئەو ئەشکەنجەیەدا دەژیا، ئەوەی شاخ هەمیشە لە دەرەوەی رووبەرووبوونەوە بوو ، کاتێك رووبەروو بوایەتەوە بەچەکەوە رووبەروو دەبوەوە لەگەڵ چەند چەکداریکدا ، بەڵام ئەوەی بەغا هەمیشە بەتەنها بەبێ چەك حەرفیەن لە روبەرووبوونەوەی دەیان دەزگای پۆلیسدا بوو ئەوەی بەغا ئەگەر حیزبی نەبوایە ئەوا ، کە شەهیدیش دەکرا کەس پێشی نەدەزانی ئەوەی شاخ عادەتەن حیزبی بوو و عادەتەن ، کە بریندار بوایە یان شەهید بوایە پێ دەزانرا و لانی کەم لە رووی مەعنەوییەوە کەمێك دەکرا.
بەڵام ئەوەی زیاتر پەیوەندی بەم باسەوە هەبێت جیاوازییە رۆشنبیرییەکانی ئەم دوو جۆرە ” رووبەروو بوونەوەیە” ئەوەی لە ناوەوە را ئەم شەرە دەکات هۆشیارە بەوەی ، کە پرۆژەی کورد بوون پرۆژەیەکی فیزیکی یان سیاسیە ، ئەو لە بەردەم سەدان نوسەری بەتوانای ناسیۆنالیستی عەرەبیدا دەوەستێ لە بەردەم شەرەکی فەرهەنگی ئاڵۆز و فرە لایەنی لەم بابەتەدا یان دەبێ خەت پێبگەیەنی یان راستەوخۆ بە کورد بوونتەوە لە دەرەوەی ململانەکە وەستاوی.
ناسیۆنالیزم بەرلەوەی هەر هەست و سۆزێکی شاعیریانەی رۆمانسیانەی نەرجسیانە بێت ، پرۆژەیەکی تەواو رۆشنبیرییە و ، وەکو هەر پرۆژەیەکی دیکەی رۆشنبری پەیوەستی بە خۆ پەروەردە کردن و تێگەیشتنی تیۆریی و تیۆریزە کردن و دامەزراندنی هۆشیاری نوێ هەیە ، ئەمە تەنها بەر لە سەرەتایە بەبێ ئاگاداری بوون لە (لانی کەم) دەنگە سەرەکییەکانی مۆدێرنیتە ، مومکین نییە کورد جگە لە قەبیلە بوون هیچ تر بگەیەنێت ، ئەوەی کە لە ناوەوەرا رووبەرووبیتەوە ، زوو ئەم پەیوەستییە دەزانێت ، چونکە مۆتیڤیکی زۆر راستەوخۆی هەیە ، کە پرۆژەی فرە لەیەنی ناسیۆنالیزمی عەرەبی و یان تورکی و یان فارسییە.
هەموو شکستەکانی دیکەی کورد لە شێخ سەعیدی پیرانەوە تا کەلەپچە کردنی ئۆجئالان پەیوەندی بەو وینانەوە نییە ، کە شاعیرەکان دەیان کێشن، بەڵکو پەیوەندی بە نەگەیشتنی رۆشنگەرییەوەهەیە ، ئەو لەوە تێدەگەیشت ، کە رێکەوتنیك نییە لە نێوان هێزە ئاسمانیەکان و هێزە

سەرزەمینییەکاندا لە سەر دوژمنایەتی کرد کورد ، بەڵکو مەسەلەکە زۆر لەوە مەتریالیزمی ت□ر□ ، کاتێ کامالیستەکان لەگەڵ هاوپەیمانەکاندا رێکەوتن ، کورد هێشتا کێشەی ئەوەی هەبوو چەند ئەکتیڤیستێکی هەیە لە ئەوروپا کە، یەکێ لە زمانە ئەوروپیەکان بزانێت، کە بزووتنەوەی ناسیۆنالیزمی تورك سەرقالی دروست کردنی لۆبییەکانی خۆی بوو لە خۆرئاوا، کە سیاسییەکانی ناسیۆنالیزمی عەرەب خەریکی دروست کردنی هاوپەیمانیتی بوون لە نێوان لایەناکانی جەنگی جیهانی دووهەمدا ، پێشمەرگە کوردەکان خەریکی سوتاندنی پۆلیسخانەکان بوون!!!! ، کە عیراق دەستی بە ئەنفال لرد کێشە سەرەکی نێوان هێزە سیاسییەکانی کوردستان هێشتا گرمرگی نێوان دیهاتەکانی کوردستان بوون(ئێستاش هەر ئەوەیە کێشەکە) تا ئەم ساتە وەختەش زۆربەی فیگەرە سیاسیەکانی شۆرشی چەکداریی و نووسەرە پاشکۆکانیان نەك هەر لەوە تێبەگەیشتوون ، کە ناسریزم (لە جەمال عبدوالناسرەوە) سەرچاوەی بیری فاشیزمی عەرەبی دژی کورد ، بەڵکو زۆر بە شانازیشەوە ئیعجاب و خۆشەویستی خۆیان دەردەبرن بۆ ناسرییەکان و دادی رەگەز پەرستیکی وەك جەمال عبدوالناسر ، زۆربەیان تەنانەت هەستیان بەوە نەکردووە ، کە بەعسیزم چ ئایدۆلۆجییەتێکی رەگەز پەرستانەی عەرەبی ترسناکە، و دەیانەوەێ بڵێن کێشەکە تەنها درندەیی باڵە سەدامییەکەی بەعسە!!! بەم شتانەدا دەردەکەوێت ، کە شۆرشی چەکداری لە ئاسانترین و رونترین سەرەخالەکانی شەرە ڕاستەقینەکە بەگەیشتوە ،واتا ئەم شۆرشە چەکدارییە جگە لەوەی خۆی لە شەرە رۆشنبیریییەکە دزیوەتەوە هەر نەشیتوانیوە خۆی لە بیری فاشیزمی راستەوخۆی ناسیۆنالیزمی عەرەبیش پاك بکاتەوە (وەکو ناسریزم و بەعسیزم)!!!!٥.

خۆبیشاندان مافیکی ڕەهایە لەهەمان کاتدا قەدەغە لەئیستادا … ئانیا ئەحمەد پور

دەنكی نارەزایی دزبەئەجیندای حکومەت رولەزیادبوندایە ئەنجامەکەشی خۆبیشاندان و کرتنەبەری ری و شوینی ئەمنی توندبو لەلایەن خەلك لە

ئیستادا ناوجەکانی سلیمانی ..هەلەبجە.رانیە…هتد) کەوتونەتە جموجۆل و داوا دەکەن داواکاریەکانیان لەمەر جارەسەری کیشەی دارایی وەلامبدریتەوە لەکاتیکدا وا جاوەروان دەکری کە دەسەلات بەهانا و بەرەو دەنکیانەوە بیت بەلام بیشبینی ئەوەی جاکسازری بەیەکجاری ئەنجام بدری ئەکەریکی دووره لەم ساتەدا.جونکە هەمو هەولیکی لەناوبردنی دەسەلات کەر ناوجەی سەرەکی تیدا بەشدار نەبی ئەوا بی هودە و بوجەلە ئەکەر دیقەت بدەین لەتونس و میسر خۆبیشاندان لەبایتەختەوە سەریان هەلدا بەلام لەکوردستان هاوکیشەکە بیجەوانەیە ئەمە لەلایەك و لەلایەکی تر بارەکاکان و ناوجەی حوکمی دەسەلات لەهەولیر خۆی دەبینیتەوە کەواتە خۆبیشاندان لەناوجەکانی تر کەر نەتوانری بکەیەنریتەوە هەولیر هەولیکی بوجە بیجەوانەی ناوجەکانی تربایتەخت ئارام و هیج هەلویستیکی نیە ئەکە ناکەریتەوە بۆ متمانە بیکردن و ویستی بایتەخت بەو دەستور و ئەجیندایەی کەبونی هەیە بەلکو کەوتونەتە زیر ترسی کیانیان و داواکردنی مافی خۆیان وەك جۆریك لەهەرەشە لەسەر زیان وینادەکری ویستی هاتنە سەر شەقام و وەستان دز بەدەسەلات

دەکەریتەوە بۆ هۆکاری زۆر زەقترینیان کیشەی دارایی یان بەجۆریکی تر بیلیم کیشەی دارایی دروست کراو کە نیشتمانی بەروە کاولبون بەری کردوە کیشەی لەم جۆرە هیندەی تر بارودۆخەکە ئالۆزتر دەکا تا ئەو ئەندازەیەی کە بۆجونی سەیر و تا رادەیەك دز بە ویستی هاونیشتمانیان بلاو ببیتەوە. لەوانە داخستنی خویندنکا حکومیەکان و بونی تەنیا خویندنکای ئەهلی ئەکەری لەم جۆرە فاکتۆری بەهیزن بۆ بۆ نائومیدی کەنجان لەمەر دوارۆز و رۆلی بەرجاو دەکیرن بۆ زیادبونی شالاوی جیهیشتنی ولات بەبیجەوانەی ولاتانی بیانی داخستنی خویندنکا حکومیەکان کاریکەری لەهەلجونی خیرای خەلك دەبی لەبەرئەوەی لەئیستادا جینی هەزار زۆرترین بەشی خەلك دەکریتەوە بەو جۆرە ئەکەرانە لەخویندن بیبەش دەبن زۆربەی بۆجونەکان ئەوە کە بلانی سەرەکی حکومەت کەراندنەوەی جینی کریکار و کشتوکالە و دوبارە زیاندنەوەی کوندەکانە رەنکە حکومەت نیازی وابی هەلە بەهەلە جاك بکاتەوە هەروەك جۆن لەسەرتاوە لەهەولی دروست کردنی جینی خویندەوار بو وە زیادبونی موجەخۆران سال لەدوای سال بوە هۆی کەمکردنەوەی جینی کشتوکال بەرادەی نەمان ئیستا لەهەولی کەراندنەوەی دان بەلایەنی کەمەوە دەبو لەسەرەتادا برۆسەی برۆسەی زیادکردنی خویندەوار بەبیی بلانیکی تۆکمە و برۆسەیەکی دریز و هەمەلایەنە بوایە وە زیادکردنی موجەخۆران بەبیی بیلانیکی ورد و جرتر و برۆسەیەکی قۆناغ بەقۆناغ بوایە

نەوەك وەكو ئيستا كە لەسنور تيبەريوە.جونكە هيج ولاتيك لەدونيادا بەبى بونى جينى كريكار نەبوە كەجى لەكوردستان خەريكە زينكە و كشتوكال وەكو ئەفسانەيەكى ليبيت ئەمانە و جەندين كەم و كورتى تر بالى بەسەر نيشتماندا كرتوە.بيكومان بەدريزبونەوەى ستراتيزيەكانى جەوتەكانى حكومەت لەبەريوەبردن ئايندەيەكى كەش وينا ناكرى.رەنكە بەو بەريوەبردنە جۆريك لەفەوزوا و بەدحاليبون روو لەهاونيشتمانيان بكات كرزى و ئالۆزيەكانى ئەم ماوەيە هەمان شت دەسەلەمينن كە بەمجۆرە ستراتيزيە جكە لە ئالۆزى زياتر بەرهەمى نيە.كۆرانى سيستم بۆسيستمى تر لەهەمو سات و ئانيكدا كوايە ريكرتن و هەولە بۆ نەمانى كەندەلى بوەتە فاكتۆريك كە خەلك باوەر بە بريار و سيستمى حكومەت نەمينى نمونەيەكى سادە لە 2013 بەريوبەرى كشتى بانكەكانى هەريم واى نيازبو كە تا كۆتايى سالەكە سيستمى كرين بەكارتى بانك دەكەويتە كار و دەبى هەمو كەسيك حسابى بانكى هەبى كوايە ريكايەكى شياوو كونجاوە بۆ لەناوبردنى كەندەلى وەرايكەياند كە ئەم سيستمە هەنكاوى يەكەم بۆ فەرمانبەرانى حكومەت دەبى و دواتر تاكۆتايى سالەكە ديكەويتە بازار و هەمو دامودەزكا و هاولاتيەك لەريكەى ئەم سيستمە بانكيەوە بارەى خۆيان خەرج دەكەن هەروەها رونى كردەوە كە هەمو ئەو لايەنانە دەكريتەوە كە مۆلەتيان لە حكومەت وەركرتبى و بارتەكانيش مۆلەت لە بەرلەمان وەربكرن و ناجار دەبن بارەكانيان لەريكەى

بانك حسابى بانكيەوە خەرج بكەن.هەروەها رايكەياند هەركاتيك ئەم سيستمە بەتەواوى كارا بو ئەوا هەركەسى لەدەرەوەى بانك بارەيەكى زۆرى لەدەست دابى ليبيجينەوەى لەكەلدا دەكرى كەجۆن ئەو بارەى دەست كەوتوە وە ليكۆلينەوە لەكەل هەركەسيك دەكرى ج هاولاتى سادە ياخود بەربرس برياربو ئەمە لەكۆتايى٢٠١٣ جيبەجيبكرى و بەتەواوى كارابى كەجى خەريكە كۆتايى٢٠١٦دەبينين و سيستميكى لەوجۆرە بۆ لەناوبردنى كەندەلى بەدى نەكراوە و كارا نەبوە.بەلكو ميللەت كەوتە جەندين كرفت و قەيران لەدواى قەيرانى دروستكراو و ساختە.جكە لەوە دەمكوت كردنى هاولاتى و رۆزنامەنوسان لەمەر كەم و كورتيەكان و قبولنەكردنى دەربرينى نارەزايى لەئاست ئەم دۆخەدا لەترسى كورزى دەسەلات كە دەيانجار بەشيوەى ئاشكرا ياخود نهينى رۆشنبير و هونەرمەندانيان كردوە بە نيشانە و خوينيان كردونەتە كاسەوە و هەمو ئەمانە بى ليبيجينەوە تيبەريون تا كەيشتۆتە ئەمرۆ كە لەسنور تيبەريون.رەنكە ئەوەى ناوى ديموكراسيەتە تەنيا نازناويكە حكومەت ناوى لەخۆى ناوە.بە تيروانين دەردەكەوى كە تا ج رادەيەك بونى هەيە.ئەوەى لە كوردستان دەكەويتە بەرجاو ستراتيزيەت

نیه بەلکو مڵەتەکە و کاموسەکە ئەوەی لیشی بەربرسیارە تەنیا دەسەلاتە کە بەربرسیارانە کارناکا لەکاتیکدا واباوە بوتری ئازادیە هاولاتیان لەبجوکترین مافی رەهای خۆیان بی بەشن کە نەتوانن بینە سەرشەقام و ترس هەبی لە دەسەلات ئەوا ناوتری

ئازادی.هەمان ئەو خاکەی بەدەیان سال جەندین قوربانی داوە بۆ کەیشتن بە ئازادی ئەمڕۆ بەدەست دەسەلاتی خۆیەوە بەرەو کەندەلی و دوارۆزیکی رەش و نەفرەتیەوە دەجی.

ئایا بەڕاستی سیاسەتەکانی بارزانی، شکستیان خواردووە؟! … زاهیر باهیر

سەراپای نوسینەکانی ناو فەیسبووك و ماڵپەرەکان پڕن لەو نوسینانەی کە گوایە بارزانی و پارتی سیاسەت نازانن و ئەوەشی کە دەیکەن شکستی خواردووە.
شیکردنەوەی من بۆ سیاسەتەکانی بارزانی بە پێچەوانەی زۆربەی ئەو ڕایانەی سەرەوەن ، لەبەر:
یەکەم : پێناسەی سیاسەت لە دێرزەمانەوە، دوای سەردەمی [illegible] بەسەرچوی خۆبەڕێوەبەریی یۆنانییە کۆنەکانی سەرەتای هەزارەی یەکەم و ماوەیەکیش پێشزایینی، ماناکەی شێوێندراوە و گۆڕاوە. ئەوکاتە سیاسەت وەکو نان و ئاو زەروری بوو بۆ ئەوان لە بەشداریکردن لە ئەنجوومەناکانیاندا بۆ لابەلاکردنەوەی کاروبارە سەرەکییەکانیان بە لێکۆڵینەوە و دانی بڕیار و ئەنجامدانی لە ڕێگای دیمۆکراسی ڕاستەوخۆوە (مشاوەرەی هەموانەوە). دوای ئەوەی ئەوان، سیاسەت ئەوەی کە باو بووە و پیادەکراوە، پاشقوللێدان و ساختە و کەڵەك و فێڵ بووە بۆ بەدەستهێنانی بەرژەوەندی تایبەتی ، ئیدی لە هەر بوارێکدا بووبێت . ئەم دیارەدیە لەسەر ئاستی لۆکاڵی، ناوچەیی و جیهانیش ، گەر بمانەوێت، بە ئاشکرا دەیبینین. بەگوێرەی ئەم پێناسەیە بۆ چەمکی سیاسەت، بارزانی باشترین سیاسی کوردە، وەکو وتراوە " تا ئێستا ڕوینەداوە لە مێژووی کورددا" ئیدی ئەی

ڕۆشنبیران گلەیی چیتان هەیە لە بارزانی؟!
دووەم: دەبێت لە سیاسەتا و کاروباری سیاسیانە و ئەنجامدانی، دوولایەن ببینین. واتە ئەوەی ڕادەگوزەرێ هەم ڕاستە وهەم هەڵەشە، کە بەڕای من ڕۆشنبیران و نوسەرانی کورد سەبارەت بە سیاسەتی بارزانی یەکلایەنانە دەیبینن، واتە تەنها لە دیدی خۆیانەوە و بە گۆڕەی تەسەوراتەکانی خۆیان دەتوانن بیبینن، کە ئەمەش لایەنێکی دیکەی بینینی سیاسەتە بە ' یەکلایەنی'
ئەمان ئەوە نابینن لە کردنی سیاسەتدا هەرکەس بیکات و لە هەر شوێنێکی ئەم جیهانەدا بیکات و ببێت، دوولایەن تیایدا بەشدار دەبێت. لایەنی یەکەم : ئەوەی کە سیاسەت دەکات ، لایەنی دەسەڵاتدارە. لایەنی دووهەم: ئەوانەی کەدەسەڵاتیان بەسەردا دەکرێت ، سیاسەتی سیاسییەکان و دەسەڵاتدارانیان بەسەردا جێبەجێ دەکرێت.
گەر بە وردی لە هەردوو لایەنەکی سیاسەتی بارزانی و پارتی بڕوانین، یەکەم ئەوە دەبینین: کە سیاسەتەکانی ئەو سەبارەت بە بەرژەوندی خۆی و خێزانی و توێژاڵێکی دیکەی نزیك لە خۆیانەوە زۆر سەرکەوتوانە بووە و تا ئەم ساتەش نەك هەر شکستیان نەهێناوە بەڵکو لە برەویشدان . دووەم هاوکات ئەوە دەبینین: کە سیاسەتەکەی بارزانی سەبارەت بە لایەنی ژێردەستەیان واتە گەل ، یا ڕاستتر بەشی زۆری خەڵکی کوردستان کە زۆربەیان هەژار وڕەنجدەر و بەشخوراوانن، سیاسەتەکانی بارزانی بۆ ئەمان سیاسەتێکی شکستخواردوون و خراپن، لە بەرژەوەندی بارزانی و هاوپەیمانەکانێتی چ لە کوردستانا و چ لەدەرەوی کوردستاندیشدا.
من لێرەدا بڕێك لەو سیاسەتانەی کە بارزانی بەڕێی کردەوە کە بۆخۆی و هاوپەیمانە ناوخۆیی و دەرەکییەکانی سەرکەوتو بوون و بۆ زۆربە خەڵکی کورستان کارەسات بوون، تەنها لیستیان دەکەم:
سیاسەتی پەنجا بە پەنجای فرمانڕەوایەتی، شەڕی ناوخۆ بە هەموو لایەنەکانەوە ، ڕێکەوتنی لەگەڵ تورکیاو ناوچەکە و وڵاتانی ڕۆژاوا و ئەمریکا، ڕێگادان بە کۆمپانیا زەبەلاحە جیاجیاکانی بۆیانە کە بەئارەزوی خۆیان سەروەت و سامانی ولات دەقۆزنەوە، ڕاگرتنی هاوسەنگی یاخود یاریکردن بە پەیوەندی نێوانی هەرێم و حکومەتی ناوەندیی ، مووچەبڕین و کەمکردنەوەی ، دەست تێکەڵاوکردن لەگەڵ تورکیا و قەتەر لە هێنانی داعش ، ڕێگەدان بە هاتنە ناوەوەی تورکیا و هێرشکرنە سەر پەکەکە، دژایەتیکردنی بزوتنەوەی ڕۆژاوا و باکور ، کۆکردنەوەی هەموو حیزبە کوردییەکان لە حکومەتی بنکە فراوان و هاوکاتیش پەلبەستن و بێدەسەڵاتکردنیان ، تڕۆکردنی پەڕلەمان و پەڕلەمانتاران، یاریکردن بە سۆز و عەقڵی جەماوەری کورد … گەلێکی دیکە لەمانە.

پرسیار بۆ نوسەر و ڕۆشنبیری کوردی لێرەدا: باشە گەر سیاسەتەکانی بارزانی شکستی خواردووە، ئەی چۆن 24 ساڵ و نیوە بە پێوە ماوە؟!!

زاهیر باهیر – لەندەن
30/09/2016

ئەم سوکایەتیە بەخەڵکی کوردستان ڕاگرن! … رێبوار عارف

دوابەدوای بانگەوازی دەستەی نارەزایەتی خەڵکو فراوان بوونەوەی نارەزایەتیەکانی مامۆستایان‌و فەرمانب□ران‌و خەلکی ئازادیخوازی کوردستان،
ل□ پەرچەکردارێکی فریودەرانەدا گۆڕان و یەکێتی کۆمەڵو یەکگرتو لەشاری سلێمانی کۆبونەوەیەکیان ئەنجامداو پشتیوانی خۆیان بۆ تەواوی داخوازیەکانی هاولاتیانی کوردستان راگەیاندن‌و “حکومەتی هەرێمیان ب□ بەرپرسزانی لەدابینکردنی موچەو باشکردنی گوزەرانی هاوڵاتیانداو داواکاربون کە پێویستە حکومەت پەلە بکات لەجێبەجێکردن‌و ڕاپەڕاندنی ئەرکەکانیدا. ئەمە لەکاتێکدایە کە سەرلەبەیانی هەمان ڕۆژ لەشاری سلێمانی لەسێ هەوڵی جیاجیادا هەریەکە لەمامۆستا “ئاوات حسن’و مامۆستا “عادل حسن ” “دڵشاد محمود” ئەندامانی”بەرەی خەڵک” لەلایەن هێزە ئەمنیەکانی یەکێتی نیشتمانیەوە دەڕفێنرێن.
ی□ک□□ک لەقێزەونترین نەریتو ڕەوشتە باوەکانی ئەم کۆمپانیا حزبیانەی کوردستان لەماوەی دەسەلاتداریەتیاندا، بەکەمگرتنی هەستو شعوری خەڵک وسوکایەتیکردنی راستەوخۆو ناراستەوخۆیەیان! ئاخەر یەک بەیەکی ئەم حزبانە خۆیان پێکهی□ن□ری ئەو حکومەتە بنکە فراوانەن کە ڕویان نایەت خۆیان بکەنە خاوەنی. لەچ گۆشەو کەنارێکی جیهاندا مۆرالی سیاسی حزبو حکومەت بەم ئەندازای ئەمرۆی کوردستان داڕزاوە، حزبگەلێک کە خۆیان پێکهی□ن□ری حکومەتن، داوا لەحکومەت بکەن کە داخوازیەکانی هاولاتیان جێبەجێ بکەن. ئەم نەریتە تا ئەو شوێنە رەزیل بووە تەنانەت پارتی دیموکراتی کوردستان لەزمانی فازیل میرانیەوە دیتە سەرخەتو پشگیری خۆیان بۆ داخوازیەکانی خەڵکی

کوردستان رادەگەیەنن!؟
سەیرەنیە، بەلام فریودەرانەیە حزبگەلێک ئامادەنەبن پاش ئەوهەموو سووکایەتیپکردن و وەزیر دەرکردن و پەرلەمان ه□ل□و□شاندنەوەیە، هێشتا نەیانتوانیبێت؛ نە بەتاک و نە بە کۆ، هیچ حزبێک و تەنانەت هیچ وەزیرو ئەندام پەرلەمان و بەریوەبەریکیشیان دەست لەکار بکیشیتەوە. کەچی بەوپەڕی ڕووقایمەوە بانگەوازی پشگیریکردن لە داخوازیەکانی مامۆستایان وکارمەندان وموچەخۆران بکەن. بەڕاست ئەم سەخافەتە سیاسیە چ مانایەکی هەیە جیاواز لەبەکەم گرتنی حورمەت و بەهای ئینسانی ئەو خەلکە. چ ڕۆژگارێکی ڕەشە لەلایەک بەوجۆرە سیمای دزیوی خۆیان نیشانی خەلکی کوردستان دەدەن ولەلایەکتریشەوە بەم جۆرە موزایەدەیە دەیانەویت نمایشی نیەتی خۆیان لەبەرامبەر پارتیدا بکەن پیانبلین بەبێ بەشداریکردنی ئیمە تۆ بەتەنیا ناتوانیت هەمووی حەپەلوش بکەیت.
لەم ڕێگەیەشەوە لەڕوئیای خۆیاندا بە بەردیک دوو چۆلەکە دەپیکن و هێشتا پیانوایە ئاسان دەتوانن لە نەفرەت و بیزاری خەلکی کوردستان دەربازبن. ئێوە کەخۆتان بەشێکن لەم گەندەلی و ناعەدالەتی وچەوسانەوەیە، ئێوە کەخۆتان بۆ پەردە هەڵمالینەکانی نێوخۆتان دز ب□م بال و ئەو بالیتریان، دوینێ تالەبانی و نەوشیروان لە پەیوەند بەکارەساتی هەلەبجەو ئ□م□ر□ش کاتێک کەگروپ وسەرکردەیەکتان تەحەمولی کەم پشکی ناکات و دەنگیان لێبەرز دەبیتەوە، بۆ بیدەنگکردنی بەرامبەرەکانیان بە دەیان فایلی گەندەلکاری کە بە سەدان میلیون دۆلار دەخەملینریت دەخەنە ڕوو، تەنانەت هەندیک جار کار بەوەش دەکات کەفایلی هاوکاریکردنی ئەندامانی مەکتەب سیاسیەکایان لەگەل بەعسیشدا پەخشوبلاو دەکەنەوە، کەچی هێشتا دەیاویت خەلکی کوردستان □مەستی□ نیەت پاکی و کارنامەی خۆتان بکەن. ئێوە پیتانوایە کەحافیزەی خەلکی کوردستان هێندە کورت و کوێرە کە ئەک هەروا ئاسان فایلەکانی ئاشکرا کراوەکانی دوینی خۆتان و ئەوبەشە لە گەندەلکاریەکانی دکتۆ بەرهەم، شالاوی عەلی عەسکری، شاناز ئیبراهیم ئەحمەد، لەزهنی خەلکی کوردستاندا دەسریتەوە پاک دەبیتەوە. بروامەکەن ئەم ڕووقایمەیە بتوانێت یەکجار تەمەن درێژبێت، لە راستیدا ئەمڕۆ تروسکەیەک لە وشیاری سیاسی خەلک خۆی نمایش دەکات ،گەربیتو هۆشیارانەوە ریکخراوانە هەنگاوی بۆ هەلگیریت مەحالە لە شەپۆلی تورەی ئەو خەلکە رزگارتان بیت.
جێگەی خۆیەتی لەپەراویزی ئەم باسەدا ئاماژەیەک بەهەلوێستی ژمارەیەک لەو پەرلەمانتارانە بکەین کە لە یەک دوو سالی رابرودا توانیویانە پەردە لەرووی گۆشەیەک لە گەندەلیەکانی حکومەت و حزبی

بەرامبەریان هەڵماڵن. بەبروای من کاتێک رەخنەو هەلویستی ئەم
بەریزانە دەتوانێت کارنامەیەکی پرشانازیان بۆ تۆماربکات کە سنوری
خۆیان لەریزەکانی ئەم حزبانە جیابکەن□و□ ب□و جولانەوە ئومیدە
بەخشەی شەقامەوە پەیوەستبن و هاوکیشەکان پیچەوانەوە بکەنەوەو
لەگەل ئەو خەلکەدا بەحزبەکانی دوینیان بلین ئێوە بەشێکن لە ئەم
تراژیدیایانەو دەبێت برۆن و دەستبەرداری لەخوین هەلکێشانی جەستەی
ئەو خەلکەو لوشدانی سەروەت سامانی سەر زەمین و ژیر زەمینی ئەم
ولاتەبن. دەنا ناکریت لەملا موچەو ئیمتیازاتەکانیان وەرگرن و لەولاش
بەتەمای پیشوازیکردنبن لەلایەن خەلکی
کوردستانەوە. بەکورتیەکەی هەنگاوی پرجەرسارەتان خۆساکردنەوەو
کۆتای هینانە بەم قۆناغی لەوەڕینە لەهەردوو دیوی لەوەرگاکەوە

ئـــافەرین نـــادیە مـــوراد ئافەرین!!... نەجم محەمەد

(نادیەموراد) باڵوێزی نیازپاکی نەتەوەیەکگرتووەکان لەوتەیەکیدا لەبەردەمنوێنەرانی ووڵاتانی جیهان دا گووتی:-(ژبان تەنها بۆئێوە و خێزانەکانتان دروست نەبووەبەڵکوئێمەش دەمانەوێت بژینو مافی ژیانمان هەیە ..ئەگەرسەربر□ین وفڕاندنی مناڵان وبەکەنیزەککردن وەدەست درێژیکردنەسەرژنان ودەربەدەرکردنی ملیۆنان کەس نەتانجوڵێنێت ئیتر کەی دەجوڵێن)

ئەم ووتانەی نادیەموراد هەموونوێنەرانی ووڵاتانی سەرسام و شەرمەزارکرد ئەو نوێنەرانەی لەئاست ئەو تاوانانەی بەرامبەر بەئینسانەکان دەکرێت هەمیشە ڕۆڵی تەماشاکەر دەبینن وجووڵەیان لێوەنایەت چونکەخۆیان وخاوخێزان ومنداڵەکانیان پارێزراون وبەکووردی ئاگرە سوورە لەخۆیان دوورە وهەروەها زۆرێك لەنوێنەری ئەو ووڵاتانە خودی دەسەڵاتدارانی ووڵاتەکانیان خوڵقێنەروسیناریست وبەشداری ئەو تاوانانەن بەرابەر ئینسانەکان دەکرێت لەسەر گۆی زەوی لەپێناو بەرژەوەندیە سیاسی وئابووریەکانی خۆیانداو ئەوان خۆیان لەڕێ ی ئەحزابە ناسیونالیستی ومەزهەبی وتایفیە تووندڕەوەکانەوە دۆزەخیچکیان بۆ ئینسانەکان دروست کردووە لەسەر گۆی زەوی وناویان لێ ناوە ژیان ئیتر بۆیە بێباکن وخەمی

ئینسانەکانی تریان نیە ئەو نوێنەرانە نوێنەری ئینسانە ستەم لێکراوەکانی جیهان نین بەڵکو نوێنەری بەرژەوەندیەکانی سەرمایەدارین.

بەڕاستی نادیەموراد بەووشیاریەوە زۆر جوان و بوێرانە وژیرانە ئەو ڕاستیەی لەنزیکەوە پێ ووتن کەتائێستا کەس ئەو خەیاڵ و بویری یە نەبووەئەو ڕاستیەیان ئاراستەیان بکات ئەوانیش لەشەرمەزاریدا تەنها ئەوەیان بۆمایەوە چەپڵەبارانی بکەن دیارە چەپڵەش ئەو جوڵاندنە نیە کەنادیە موراد مەبەستیەتی وبەچەپڵەی ئەو نوێنەرانەش ئینسانەکانی سەر گۆی زەوی ڕزگاریان نابێ لەتاوان وستەم وناعەدالەتی وبرسێتی وهتدنادیەخانی بەڕێز ئەو نوێنەرانە بەعەمەلی سەلماندویانە کەژبان تەنها بۆئەوان دروست بووە و تەنهائەوان مافی ژیانیان هەیە وئەوان منداڵەکانی خۆیان لەمنداڵکانی ئێمە بەنرخترو بەجوانتر دەزانن ..ئەوان گەردنی خۆیان پاریزراوبێ ئیتر باکیان نیە لەوەی ملی ملیۆنان ئینسانی دیکە ببڕێ ئەوان ژن وکچانی خۆیان پاریزراوبن باکیان نیە لەوەی ژنان وکچانی دیکەبەکەنیزەك بکرێن وکڕین وفرۆشتنیان پێوە بکرێت وهتدئافەرین نادیە موراد ئافەرین کۆمەڵگای نێودەوڵەتیت هێندەی تر شەرمەزارکردمن پێم وایە کۆمەڵگای نێودەوڵەتی ونوێنەرانی نەتەوەیەکگرتووەکان و نوێنەرانی مافەکانی مرۆڤ دیفاع لەهەمووشتێك دەکەن تەنها لە مرق نەبێ!!!!

گوزارەی نەوەی دووەمی کورد لەهەندەران نیرگلەباز... دڵشاد تاقانێ

تکایە فشەم بۆ مەکە، زۆر لەمێژە بۆ فشەکانت گۆم هەڵخستووە. تەماوی دوکەڵی نێرگلەکە سەروچاوە زەردباوەکەی دادەپۆشی وەک ئەوەی گۆی لەناخی خۆی بەردابێ لەتەمتومانێک وون دەبوو. کیژە پێی وابوو لەدۆم و قەرەج بەجێ ماوە چونکە باوکی کەرکوکی و دایکی هەولێری کراسەکەی لەئەوروپاش دووقەد لەزەوەی و قەدێک لەئاسمان بوو! هەرچەندە دۆم و قەرەجەکان بنەچەیان هیندستانە و بەتەواوی دنیا بڵاوبوونەتەوە تا ئەوپەڕی ئەوروپاشیان تەنیوە، واتە دۆم و قەرەج

بوون هیچ کاتێ شورەیی نیە بەڵکو لادان لەهەستی مرۆڤانە و نەتەوەیی خۆ بەکەمزانین کەموکورتیە. ئەگەر مرۆڤ بوون پێوەر و ئاینی سەردەم بێ بەڵام هەرگیز کورد بوون کەماسی نیە زۆرتایبەت لەچەقی ئەوروپادا واتە لوتکەی مرۆڤاتی بوون. کیژە بازاڕی نەما بوو بۆ دڵداریش ناچار پەنای دەبردە بەر خۆشی فرۆشی دەگەڵێ کوڕە فارسێکدا هیچ نەماوە لەگەڵی نەکا! بەڵام پێشتر چەندین کوڕە کوردی ساویلکەی بەڵێن کردبوو لەخرتێرێی وەردابوون پاژنەی پێشی نیشان نەدابوون جگە لەچیڕۆکی عاشقانەی باق و بریق! کچەکان ئەوە خوویانە هەرکاتیک کەپێی هەبێ فەیسبووکەکەی دادەخا، کە نەیانما دەیکەنەوە تا یەکی نوێ وەردەگرن! قوڕ بەسەر ئەوەی پێوە دەبێ جاوەرە خۆت بێنە بەرچاو ئەتو چەندەهەمی! کوڕە دکتۆری کوردی هاووڵاتی دراوسێ لەخواستەنی خۆی وای دەزانی کەوتۆتە سەر شارەهەنگێک هەنگوینی لێدەچۆڕێ، خوازبێنی کرد و ڕفاندی نەیدەزانی فتاری ڕۆژوانی بەگوێکی خست کردۆتەوە، ئای لەوێ خەسارەتێ هاوکێشەکە لای تۆ و ئەویش یەکسانە بەگوخواردن بەڵام تائێستا بەخۆی نەزانیوە، ئەرێ دەبێ پێی بزانێ ئەو دوکەڵە نیرگلەییە چی بوو؟

Dlshadtakana@yahoo.com